

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE CHMEĽOVÁ
na obdobie 2024 – 2030**

Plánovacie obdobie	2024-2030
Schvaľovací orgán	Obecné zastupiteľstvo obce Chmeľová
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorý sa dokument spracováva	Obec Chmeľová
Dátum schvaľovania	29.04.2024
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	Mgr. Zuzana Germanová Radovan Prokipčák
Gestor tvorby PHSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Zuzana Germanová, 0917 101 857, zgermanova@germanservices.sk
Koordinátor tvorby PHSR a jeho kontaktné údaje	Radovan Prokipčák, starosta obce Chmeľová, +421 54 479 82 26, +421 905 945 012 obec.chmelova@centrum.sk
Členovia tímov pracovných skupín	Milan Didič, Peter Kruško, Michal Kurty, Bc. Jaroslav Paňko, Emília Stanková

Obsah

1. ÚVOD- Základné východiská procesu tvorby a obsahu	3
1.1 Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)	3
1.1.1 Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHSR Obce Chmeľová.....	3
1.1.2 Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHSR	4
1.1.3 Partneri.....	4
1.2 Obsahové východiská	5
1.2.1 Definícia územia pre spracovanie PHSR.....	5
1.2.2 Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	30
1.2.3 Informácia o procese participatívnej tvorby PHSR	31
2. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ.....	33
2.1 Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií	33
2.2 Analýza vonkajšieho prostredia	33
2.3 Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHSR neimplementovala	33
2.4 Strom problémov	35
2.5 Výstupy SWOT analýz	37
• Oblasť ľudských zdrojov	37
o Oblasť zdravotníctva a sociálnych vecí	37
o Oblasť vzdelávania.....	38
o Oblasť kultúry, kultúrneho dedičstva a spoločenského života	39
o Oblasť športu	39
• Oblasť technickej infraštruktúry	40
• Environmentálna oblasť	42
• Oblasť turizmu a cestovného ruchu	43
3. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	44
4. IMPLEMENTAČNÁ STRATÉGIA	52
4.1 Opatrenia a aktivity.....	52
5. ZABEZPEČENIE A REALIZÁCIA	59
5.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.	59
6. MONITOROVANIA.....	62
7. DOKUMENTY	63

1. ÚVOD - Základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1 Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)

1.1.1 Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHSR Obce Chmeľová

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a podľa Metodiky Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR o tvorbe programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja v úplnom znení (verzia 1.04, február 2022)

Vypracovanie a schválenie PHSR je jednou z podmienok na predloženie žiadosti vyššieho územného celku alebo obce, alebo skupiny obcí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa ustanovenia § 4 ods. 2. zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Cieľom tohto PHSR je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami, stratégiou rozvoja príslušného mikroregiónu, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva, sociálneho charakteru a hospodársko-ekonomického postavenia obce Chmeľová.

Poslaním PHSR je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce. PHSR musí byť zároveň otvorený dokument a mal by sa podľa vopred stanovených pravidiel dopĺňať a aktualizovať.

Tvorba PHSR si vyžaduje aktívne zapojenie všetkých dôležitých sociálnych partnerov na úrovni obce (verejná správa, podnikatelia, mimovládne organizácie, verejnosť), aby si získal širokú miestnu podporu a stal sa užitočným nástrojom nielen na koordináciu prioritných rozvojových zámerov (verejných aj súkromných), ale aj na získavanie prostriedkov potrebných na ich realizáciu.

Základnou úlohou obce Chmeľová ako samosprávy je zabezpečenie všestranného rozvoja územia obce a uspokojenie verejných potrieb jeho obyvateľov. Podporným prvkom realizácie rozvojových aktivít a úloh obce je získanie finančných prostriedkov z verejných

zdrojov pre realizáciu projektov rozvoja územia, ktoré je podmienené zladením projektov s rozvojovou stratégiou príslušnej obce.

PHSR obce Chmeľová je strednodobý programový dokument vypracovaný na obdobie rokov 2024 – 2030. Je východiskom tvorby územno-plánovacej dokumentácie.

Obce majú povinne zaslať Správy o plnení PHSR každoročne do 31. mája príslušnému VÚC v zmysle § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

1.1.2 Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHSR

Strategický dokument PHSR Obce Chmeľová na roky 2024 – 2030 schválilo Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 29.04.2024 prijatím uznesenia číslo 13/107/2024. Schváleniu dokumentu predchádzalo pripomienkovanie dokumentu poslancami obecného zastupiteľstva a verejným pripomienkovaním.

1.1.3 Partneri

Dotknutou verejnosťou vo vzťahu k spracovaniu a implementácii PHSR sú obyvatelia obce Chmeľová, ktorí v nej majú trvalé alebo prechodné bydlisko. Obyvatelia susedných obcí, ktorí využívajú infraštruktúru a služby na území obce Chmeľová. Do skupiny dotknutej verejnosti patria taktiež podnikateľské subjekty, spolky a občianske združenia, ktoré svoju činnosť na území obce vykonávajú. PHSR nemôže byť realizovaný iba orgánmi samosprávy, ale musí byť realizovaný v partnerstve aktérov lokálneho alebo regionálneho rozvoja s ohľadom na princíp partnerstva.

Hlavní aktéri rozvoja

Kľúčovými aktérmi rozvoja obce Chmeľová sú:

- Obecné zastupiteľstvo obce Chmeľová a komisie zriadené pri OcÚ,
- Spoločný obecný úrad obcí okresu Bardejov,
- VÚC - Prešovský samosprávny kraj,
- Materská škola Chmeľová,
- Mikroregión Bardejov- Makovica,
- MAS Horná Topľa,
- Spolky pôsobiace na území obce v oblasti kultúrnej, sociálnej, spoločenskej, komunitnej a športovej (Dobrovoľný hasičský zbor Chmeľová, DHZO, ZO JDS v Chmeľovej,

Pol'ovnícke združenie DUJAVA (revír), Urbariát obce Chmeľová – pozemkové spoločenstvo, TJ Dujava Chmeľová.

- Podnikateľské subjekty podnikajúce na území obce,
- Inštitúcie verejnej a štátnej správy kompetentné pre jednotlivé oblasti rozvoja.

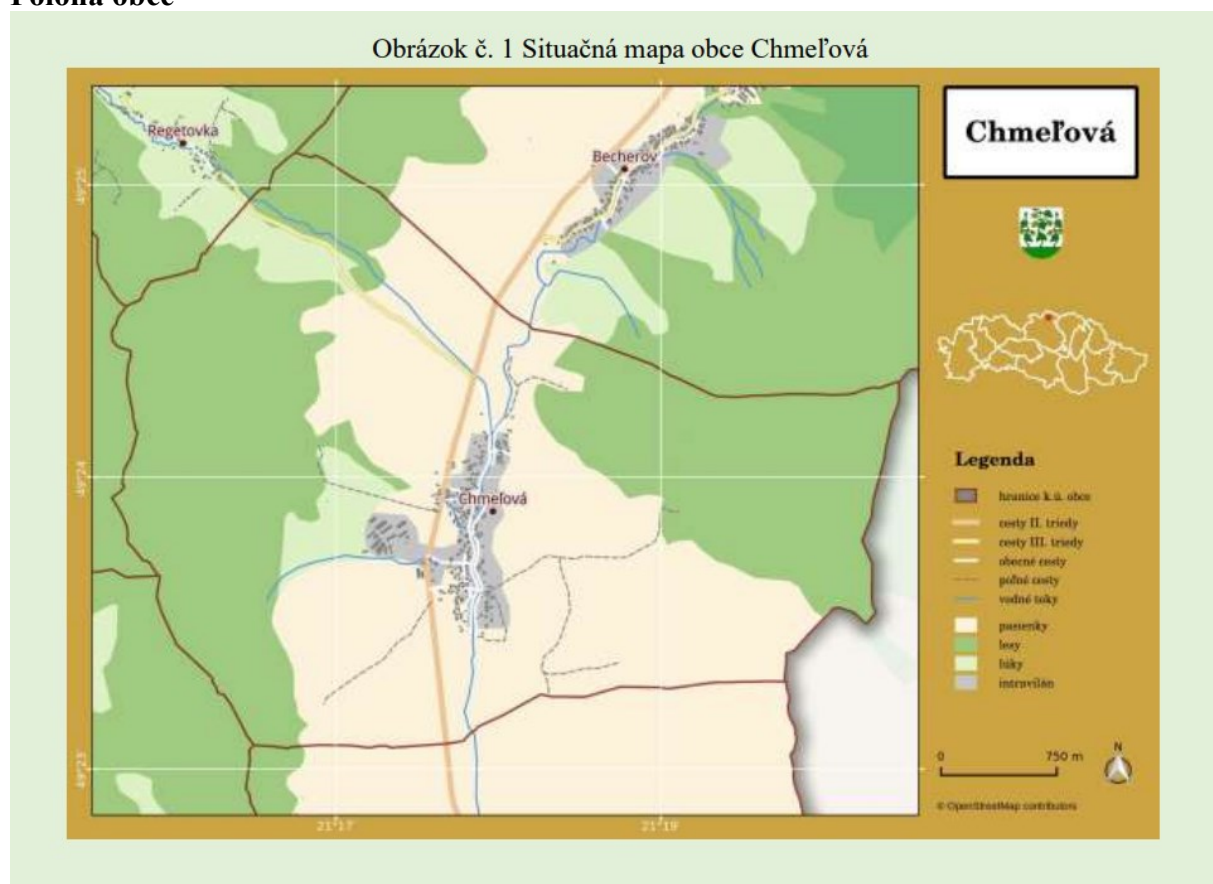
1.2 OBSAHOVÉ VÝCHODISKÁ

Samosprávny kraj	Prešovský
Okres	Bardejov
Názov obce	Chmeľová
Kód obce	519 286
PSČ	086 33
Počet obyvateľov k 31.12.2023	365
Hustota obyvateľov na km ²	29,68
Rozloha	1 243 ha
Nadmorská výška stredu obce v m	365
IČO:	00 322 075

1.2.1 Definícia územia pre spracovanie PHRSR

Poloha obce

Obrázok č. 1 Situačná mapa obce Chmeľová

Obec Chmeľová sa nachádza v severnej časti Prešovského kraja v okrese Bardejov. Prešovský kraj je prevažne vidiecky, pomaly rastúci región SR, s dlhodobou nadpriemernou nezamestnanosťou, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a

konkurencieschopný, rozvíjajúci sa mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Poľskou republikou a Ukrajinou. Rozlohou je Prešovský kraj druhým najväčším krajom SR (18,3 % územia) s prevládajúcimi malými obcami, členitým reliéfom a bohatým nerastným bohatstvom. Susedí s Košickým, Banskobystrickým a Žilinským krajom.

Katastrálne územie obce hraničí s obcami Becherov, Regetovka, Stebnícka Huta, Stebník, Zborov, Smilno.

Obec Chmeľová sa nachádza v severnej časti Nízkyh Beskýd v doline potoka Kamenec. Od okresného mesta Bardejov je vzdialená 13 km severným smerom a leží na hlavnom cestnom ťahu k hraničnému priechodu Becherov-Konieczna do Poľskej republiky. Okresné mesto Bardejov patrí k historickým skvostom Slovenska. Množstvo významných historických pamiatok ho v roku 2000 dostalo do zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Okres Bardejov je turisticky vyhľadávaným územím nie len vďaka historickým pamiatkam, ale aj krásnej prírode, významným kúpeľom, možnostiam na cykloturistiku, lyžovanie či agroturistiku. Z prírodného hľadiska katastrálne územie obce Chmeľová disponuje potenciálom pre poľnohospodársku výrobu a rozvoj vidieckeho turizmu a agroturizmu. Chotár obce o rozlohe 1 243 ha sa rozprestiera v nadmorskej výške od 350 do 420 m n.m. a z celkovej výmery pôdy je 446 ha lesa.

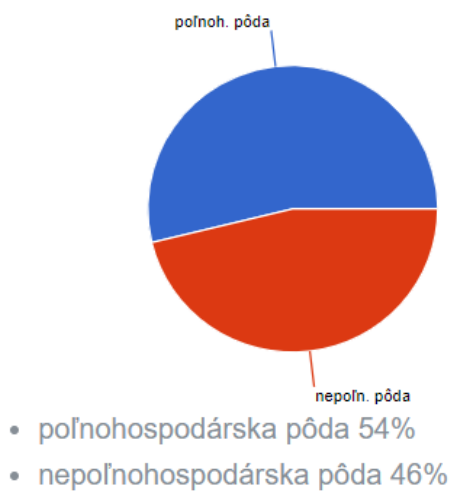
Podrobný prehľad o využívaní územia v obci je uvedený v tabuľke:

KULTÚRA	VÝMERA
Orná pôda	263,23 ha
Záhrady, ovocné sady	19,37 ha
TTP	386,33 ha
Poľnohospodárska pôda	668,92 ha
Lesy	446,45 ha
Vodná plocha	44,80 ha
Zastavaná plocha	36,74 ha
Ostatná plocha	46,21 ha
Nepoľnohospodárska pôda	574,19 ha
Spolu katastrálne územie	1 243,11 ha

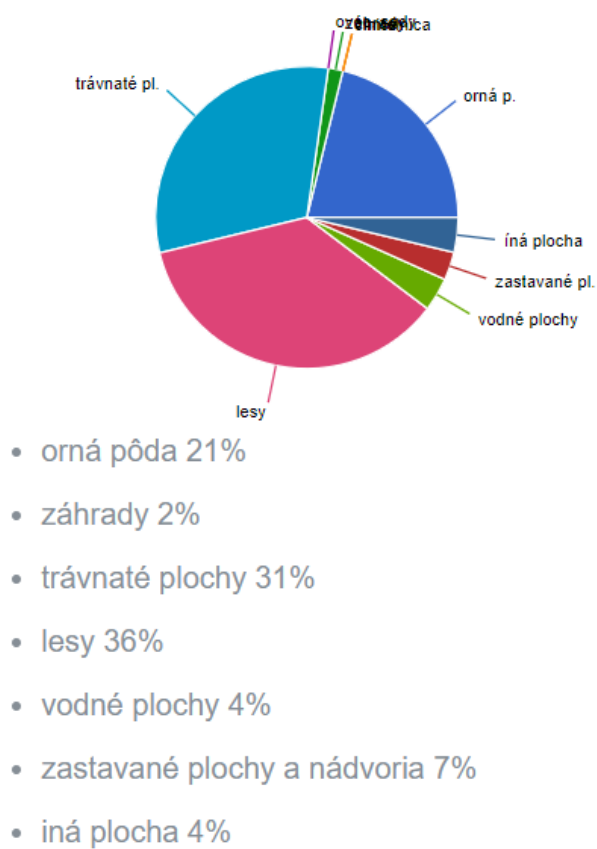
Rozloha

Celková rozloha je 12.4311 Km² (1 243.11 Ha).

Rozdelenie pôdy

Celkové využitie pôdy

Zdroj: Štatistický úrad SR

Spádovosť obce

Sídlo matričného úradu	Zborov
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Bardejov
Sídlo pobočky sociálnej poisťovne	Bardejov
Sídlo pobočiek zdravotných poisťovní	Bardejov
Sídlo pracoviska daňového úradu	Bardejov
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Bardejov
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Zborov
Sídlo Územnej vojenskej správy	Prešov
Sídlo Okresného súdu	Bardejov

Zdroj: Obec Chmeľová

Obec Chmeľová je súčasťou mikroregiónu Bardejov – Makovica. Hlavným cieľom tejto neziskovej organizácie je príprava, presadzovanie a realizácia spoločných cieľov a záujmov v rôznych oblastiach rozvoja a spoločenského života a pre hospodársky a sociálny rozvoj mikroregiónu. Členmi Združenia sú ďalej obce Andrejová, Becherov, Beloveža, Hažlín, Hutka, Jedlinka, Mikulášova, Nižná Polianka, Ondavka, Regetovka, Smilno, Stebník, Stebnická Huta, Šarišské Čierne, Varadka, Vyšná Polianka, Zborov.

Obec Chmeľová je členom Miestnej akčnej skupiny Honá Topľa, ktorá slúži na zlepšenie ekonomického potenciálu územia MAS Horná Topľa prostredníctvom podpory podnikateľských subjektov, zlepšenia vybavenosti územia so zachovaním a rozvojom prírodných a kultúrnych osobitostí.

História obce:

Obec Chmeľová bola založená usadlíkmi podľa zakúpeného práva pravdepodobne v druhej polovici 14. storočia. Prvá písomná zmienka o existencii obce je z roku 1414, kedy uhorský kráľ Žigmund potvrdil Cudarovcom vlastníctvo ich vtedajšieho majetku panstva Makovica, ku ktorému patrila aj Chmeľová. Obec bola súčasťou makovického panstva nepretržite až do roku 1848. Pod názvom Komloscha bola obec pomenovaná až do roku 1948, kedy sa začal používať dnešný názov Chmeľová. Pôvodný názov obce Comlos, neskôr Komloscha, Komloschpatak je podľa F. Uličného odvodený od maďarského priezviska šoltýsa /richtára, starostu/ Komloša, ktorý založil dedinu. Je možná aj druhá alternatíva pôvodu názvu obce, a to, že pomenovanie je odvodené od hojného výskytu divo rastúceho, alebo kultivovaného chmeľu /maď. komló/. Je známe, že chmeľ sa tu skutočne pestoval pre panský pivovar v Zborove /zmienka z roku 1741/. História obce je úzko spätá s makovickým

panstvom a hradom Makovica. To znamená, že obec má dlhú históriu, počas ktorej prešla značným vývojom, avšak vždy bola väčšou, dôležitejšou usadlosťou v porovnaní so susednými obcami.

Obec Chmeľová nie je bohatá na historické a kultúrne pamiatky. Výnimočnou murovanou stavbou je klasicistický chrám z roku 1827 s dvoma vežami na priečelí a menšou vežičkou s makovicou. Kupola chrámu je vymaľovaná iluzívnou maľbou. Nad vstupom je umiestnený dátum 1827.

Medzi vzácne chrámové pamiatky patrí oltárny obraz Imaculata z roku 1849, renesančný kalich z roku 1687 /6-listá noha, vázičkový orech, hladká kupa a na nohe dedikačný nápis/, krížik klasicistický kovový z roku 1800 a renesančný evanjeliár z roku 1670, dosky potiahnuté zamatom s výjavom Zmŕtvychvstania Pána.

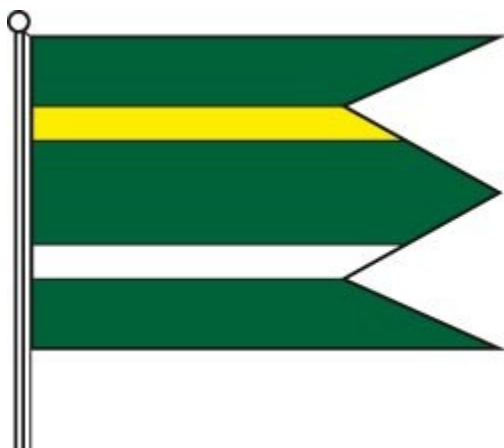
V obci stojí objekt starého mlyna, ktorý bol podľa záznamov v pamätnej knihe od nepamäti majetkom grófa Erdödyho, od ktorého prešlo vlastníctvo kúpou za 2.000 zlatých na statkárov Kláriho a Aldrigena Siegfried. Ďalšími vlastníkmi sa stali gróf Chutko a Andrej Priputen, ktorí celý mlyn zmodernizovali postavením dvoch cylindrov v hodnote 3.700 zlatých. V roku 1926 prebral mlyn Jozef Priputen, ktorý ho v roku 1928 zmenšil na jeden cylinder a miesto druhého postavil lúpačku na krupy. Mlyn bol prispôsobený na vodný pohon.

Symbody obce:

1) Erb obce Chmeľová - V striebornom štíte zo zelenej pažite vyrastajúce tri zelené poprehýbané stonky chmeľu, stredná s tromi, bočné s dvomi zlatými šišticiami. Vedený pod signatúrou HR SR_ C 76/1999.

2) Vlajka obce Chmeľová pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov zeleného, žltého, zeleného, bieleho a zeleného. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, tj dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu.

3) Pečať obce Chmeľová tvorí erb obce Chmeľová s hrubopisom: „OBEC CHMEĽOVÁ“. Pečať obce uschováva starosta obce.

Obyvateľstvo:

Tabuľka: vývoj počtu obyvateľov obce

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvateľov	379	368	371	373	374	358	365	365

· 52% žien a 48% mužov

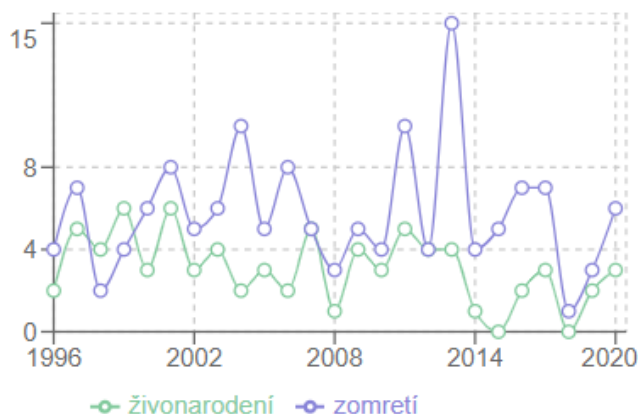
Zdroj: Štatistický úrad SR, Obec Chmeľová

Sledovaným obdobím pre hodnotenie vývoja počtu obyvateľov je obdobie ôsmich rokov predchádzajúcich roku spracovania aktuálneho PHSR. Analýza vstupných údajov umožňuje formulovať záver, že počet obyvateľov v sledovanom období **mierne klesá**.

Negatívny demografický vývoj môže ovplyvňovať potreba cestovania za prácou. Rozhodujúcim faktorom ekonomickej prosperity územia s ohľadom na prírodné atraktivity bude rozvoj cestovného ruchu, malého stredného podnikania, rozvoj služieb. Tieto aktivity sú podmienené vybudovaním, resp. dobudovaním technickej infraštruktúry a masívnej podpore vidieckej rekreácie a turizmu.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Narodení	2	3	0	2	3	2	3	3
Zomretí	7	7	1	3	6	1	2	5

Zdroj: Štatistický úrad, Obec Chmeľová

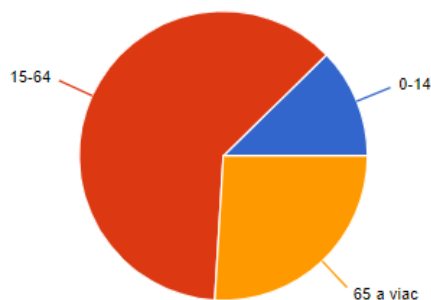
Zdroj: Štatistický úrad

Podľa vývoja vekovej štruktúry predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo možno konštatovať, že v obci dochádza k postupnému zvyšovaniu podielu poproduktívnych vekových skupín a naopak zníženiu podielu produktívneho obyvateľstva.

Vzhľadom na funkciu sídla v oblasti turizmu a rekreácie má veľký význam počet dočasne prítomného obyvateľstva, ktoré má nároky na dopravu i služby občianskej vybavenosti.

Rozdelenie podľa veku

- 12.3% obyvateľov vo veku 0 až 14 rokov
- 61.8% obyvateľov vo veku 15 až 64 rokov
- 25.9% obyvateľov vo veku 65 a viac rokov

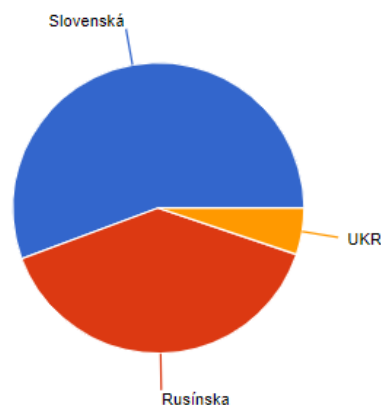

Zdroj: Štatistický úrad

V obci je možné sledovať primeraný stav obyvateľov v produktívnom veku ku „seniorom“. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá hodnota indexu starnutia, ktorá v obci dosiahla hodnotu 2,11. Táto hodnota vyjadruje podiel obyvateľov v neproduktívnom veku (60 rokov a viac) ku počtu obyvateľov vo veku 0 - 15 rokov. Aktuálna hodnota indexu vypovedá o stabilizovanom stave obce, so sklonom k pomalému a miernemu starnutiu populácie, čo je však všeobecný stav v rámci celého Slovenska.

Národnostné zloženie (TOP 3)

- Slovenská: 54%
- Rusínska: 38%
- UKR: 5%

Zdroj: Štatistický úrad

V obci žijú obyvatelia slovenskej, rusínskej a ukrajinskej národnosti.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Ekonomická aktivita patrí medzi základnú sociálno-ekonomickú klasifikáciu triedenia obyvateľstva. Obyvateľstvo sa triedi na ekonomicky aktívne a neaktívne. Ekonomicky aktívne je obyvateľstvo, ktoré sa aktívnym spôsobom podieľa na hospodárskom živote. Obyvateľstvo zaoberajúce sa živnostenskou činnosťou sa považuje za ekonomicky aktívne. Ekonomicky neaktívne je obyvateľstvo nezávislé, s vlastným zdrojom obživy a závislé, bez

vlastného zdroja obživy, napr. ženy na materskej dovolenke, ženy v domácnosti, invalidi a pod. Obyvateľstvo v obci je považované za ekonomicky aktívne. Celková vysoká ekonomická aktivita obyvateľstva súvisí s jeho vekovou štruktúrou, pre ktorú je charakteristické vysoké zastúpenie produktívnej zložky obyvateľstva. V súvislosti s rozvojom hospodárstva SR v budúcnosti možno očakávať migráciu obyvateľstva z vidieka do miest. S ekonomickou aktivitou obyvateľstva úzko súvisí pohyb za prácou. Pohyb za prácou mimo obec, trvalého bydliska je jedným z faktorov vyrovnávajúcich zdroje a potreby pracovných síl a je podmienený prioritne, rozsahom a štruktúrou poskytovaných v mieste bydliska. Intenzívny pohyb za prácou, ktorý sa prejavuje vo veľkom rozsahu dochádzky a odchádzky za zamestnaním poukazuje na úzke pracovné väzby na sídelným útvar Bardejov a obce Chmeľová.

Počet dlhodobo nezamestnaných v posledných rokoch poklesol.

- priemerný vek obyvateľov je 46,82 rokov
- index starnutia: 2,11

Zdroj: Štatistický úrad

Dôchodková situácia obyvateľstva:

Z analýz vývoja počtu obyvateľov SR je úplne jasné, že nedochádza k zvyšovaniu priemerného veku a následne nedochádza ani k zvyšovaniu indexu starnutia. Môžeme pozorovať pribúdania počtu dôchodcov 25,9 %, ako aj pribúdanie produktívneho 61,8 % a predproduktívneho obyvateľstva 12,3 % v obci. V súvislosti s uvedenými súčasnými tendenciami vývoja obyvateľov u nás, je možné predpokladať tento vývoj s pomalením postupu starnutia s nadväzným negatívnym dosahom na verejný rozpočet. Uvedené zmeny vo vekovom zložení vidieckeho obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení jeho obyvateľstva v poproduktívnom veku.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov:

Vzdelanie obyvateľov obce úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce, najmä v obci a priľahlom regióne. V obci celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku so stredoškolským vzdelaním, menej početná je skupina obyvateľov so základným vzdelaním a vysokoškolským vzdelaním, čo zodpovedá vzdelanostným potrebám regiónu.

Najviac vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov je v technických odboroch, v strojárstve a hutníctve, druhú najpočetnejšiu skupinu tvoria obyvatelia s humanitným

vzdelaním univerzitného smeru. Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že remeselne zruční obyvatelia sú silným potenciálom obce. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v odbornom školstve rôznej úrovne zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v regióne a jeho blízkom okolí.

Základné	Stredoškolské	Vysokoškolské
51	230	51

Zdroj: Štatistický úrad SR

Domový a bytový fond

Urbanistická kompozícia je proces, v ktorom sú všetky hmotné i nehmotné zložky sídelného útvaru, súčasne s riešením funkčno-prevádzkových a organizačných predpokladov, integrované v jednotiacom estetickom poriadku. Najvýznamnejšiu úlohu hrá pri tom estetický aspekt, ktorý nemožno nahrádzať racionálnym riešením funkčných, prevádzkových, komunikačných a iných vzťahov obce Chmeľová.

Sídelný útvar treba chápať ako hmotný a priestorový celok, ktorého jednotlivé časti majú byť organický navzájom previazané. Všetky hmotné i nehmotné zložky sídelného útvaru, súčasne s riešením funkčno-prevádzkových a organizačných predpokladov, majú byť harmonicky zjednotené v jednotiacom estetickom poriadku. Ide o estetickú usporiadanosť foriem a súčasné vylúčenie nesúvislých rušivých momentov.

Prestavbu a výstavbu v okolí jadra riešiť tak, aby sa nenarušila kultúrohistorická, a urbanistická kvalita jadra a jeho urbanistický pôdorys. Jadro si v rámci riešenia vyžaduje zvýšenú pozornosť k urbanistickým hodnotám a bude nutná jeho modernizácia. Je potrebné vybudovanie obecných nájomných bytov pre mladé rodiny.

Je nevyhnutné zachovávať panorámu sídla a zakomponovať ho do prírodného prostredia. Okrem toho bude potrebné:

- dodržať priestorové usporiadanie sídla, ktoré vychádza z rozloženia hmôt v pôdoryse, z výškového usporiadania a spojenia s celým okolím,
- do jadra situovať funkčne aktivity nevyvolávajúce nároky na veľkoplošné asanácie, ktoré možno situovať v existujúcich plošných a priestorových podmienkach s cieľom morálnej a fyzickej rekonštrukcie jadra,
- nelokalizovať tu zariadenia, ktorých plošné a objemové nároky presahujú mierku a štruktúru zástavby jadra,
- novú zástavbu prispôbiť výškovej hladine okolitých objektov ako aj mierku a tvarosloviu okolitej zástavby,

- riešiť prieluky, ktoré je možné využiť na výstavbu,
- zmodernizovať znehodnotený a nevyužívaný bytový fond, v súvislosti s týmto riešením navrhujeme postupovať s konkrétnym stavebnotechnickým zameraním a vyhodnotením jestvujúcich funkcií objektov a na tomto podklade navrhnúť možný spôsob prestavby a dostavby,
- lokalizáciu prevažnej časti občianskej vybavenosti umiestňovať na hlavnej kompozičnej osi, a to v pôvodnej trase, aby sa posilnil jej kultúrno-spoločenský charakter,
- zachovať štýl dedinskej oblasti,
- na hlavnú kompozičnú os umiestňovať zariadenia obchodu a služieb, prípadne administratívy tak, aby bola atraktívna aj pre pasantov,
- vybudovanie novej IBV,
- vybudovanie obecných nájomných bytov.

V rámci urbanisticko-výtvarných pomerov je potrebné rešpektovať štruktúru pôvodne zastavaných častí sídla a hlavne v ich centrálnych polohách im ponechať výraz pôvodnej zástavby, prípadne nenásilnou dostavbou a modernizáciou starších objektov docieľiť kvalitu, ktorá by s ňou korešpondovala.

Okrem zachovania architektonicko-urbanistických pomerov je zároveň potrebné zachovať a kompozične umocniť solitéry s historickou hodnotou. Pri novej výstavbe a modernizácii treba rešpektovať v týchto lokalitách architektonický tvar domu typický pre toto prostredie.

Vzhľadom na súčasnú hladinu a charakter zástavby navrhujeme podmienky realizácie novej zástavby:

- v architektúre sa musí rešpektovať hmotné usporiadanie, kompozícia a mierka s okolitou súčasnou zástavbou,

S demografickým vývojom obyvateľov v obciach a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí podpora rozvoja individuálnej výstavby zo strany obce aj záujem zabezpečiť, resp. podieľať sa na zabezpečení sociálneho bývania v obciach.

Obytné územie obce v súčasnosti predstavuje kompaktné zastavané územie pozdĺž starej pri potoku Kamenec. Bytový fond pozdĺž tejto cesty predstavuje zmes staršej povojnovej zástavby v dobrom stavebnom stave, postupne rekonštruovanej a dostavovanej ale tiež novej zástavby. Najnovšia zástavba rodinných domov sa nachádza severne od hospodárskeho dvora pozdĺž západnej strany cesty II/545. Na území obce sa nenachádzajú osady rómskeho etnika. V obci Chmeľová je záujem o výstavbu nových rodinných domov nielen spomedzi samotných obyvateľov obce. Obec má v rámci zastavaného územia plochy využiteľné pre bytovú výstavbu len na plochách nadmerných záhrad v severozápadnej a v

juhozápadnej časti obce. Rozvoj obytného územia je možný predovšetkým jeho doplnením v zastavaných častiach obce, modernizáciou staršieho bytového fondu a jeho nový územný rozvoj na plochách bezprostredne na ne nadväzujúcich predovšetkým v jej severnej a v juhozápadnej časti. Výstavbu nových bytov je potrebné usmerňovať predovšetkým na využitie nezastavaných pozemkov na území obce s dostatočnou výmerou v rámci zastavaného územia a čiastočnou prestavbou pôvodného bytového fondu a jeho hospodárskych častí s vytvorením rezervných plôch pre možnú ponuku s možnosťou využitia jestvujúcich sietí technickej infraštruktúry. Pri prestavbe, dostavbe a vytváraní novej zástavby je potrebné rešpektovať identitu prostredia a zohľadniť charakter obce, ktorá plní funkciu vidieckeho osídlenia. Využitím stavebnotechnických podmienok pre výstavbu je potrebné podporovať zvyšovanie kvality bývania.

Občania obce žijú v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obce a celého regiónu. Prevažná väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie 165 domov, 10 domov je neobývaných a 10 domov je prechodne obývaných, na víkendovú rekreáciu. Obec nemá obecný byt, 3 byty sú v súkromnom vlastníctve. V katastrálnom území obce sa nachádzajú rekreačné 2 chaty.

DOMY			BYTY		CHATY
Obývané	Neobývané	Prechodne obývané	Vo vlastníctve obce	V súkromnom vlastníctve	V súkromnom vlastníctve
165	10	10	0	3	2

Zdroj: obec Chmeľová

Zdravotné a sociálne služby

Budovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry napomáha povzniesť poskytovanie sociálnej starostlivosti a služieb na kvalitatívne vyššiu úroveň, čo prispieva ku skvalitneniu života občanov závislých na zariadeniach sociálnej starostlivosti. Budovanie a rozvoj zdravotníckej infraštruktúry vedie k vyššej úrovni poskytovania zdravotnej starostlivosti a služieb, čím sa vytvára základ pre zlepšenie zdravia a kvality života obyvateľstva.

V obci sa nenachádza žiadna ambulancia všeobecného lekára pre dospelých ani pediatra. Za základnou zdravotnou starostlivosťou odchádzajú obyvatelia do obce Zborov a do mesta Bardejov, za stomatológom do Zborova a Bardejova, za gynekológom do Bardejova. V prípade urgentnej pomoci, alebo v prípade vážnejších zdravotných problémov obyvatelia obce využívajú nemocnicu v Bardejove, vo Svidníku alebo v krajskom meste Prešov.

Na území obce nie je zriadená lekáreň. Najbližšia je v Zborove. Stanica rýchlej zdravotníckej pomoci je zriadená v obci Nižná Polianka.

V rámci sociálnej pomoci obec pre svojich občanov poskytuje sociálnu službu pobytového charakteru v súkromnom zariadení v budove bývalej ZŠ. Obec poskytuje základné sociálne poradenstvo, zabezpečuje poskytovanie sociálnych v súlade so zákonom o sociálnych službách (448/2008) a pravidelne monitoruje potrebu sociálnej pomoci.

V obci sa nachádza obecné pohrebisko. V obci nie je vybudovaný Dom Smútku. Chladiace zariadenie je umiestnené v priestoroch kostola.

Dom sociálnych služieb (bývalá škola v prírode pri ZŠ)

Ostatné služby a obchody

Komerčnú vybavenosť reprezentujú zariadenia, ktorých kapacitný rozsah a druhovú štruktúru reguluje trh na základe dopytu a ponuky. Do komerčnej vybavenosti patrí sféra obchodu verejného stravovania, ubytovania a služieb. V tejto oblasti občianskej vybavenosti sa ako prvá začala transformácia ekonomiky na trhové hospodárstvo. Cieľom procesu bolo podporiť rozvoj malého a stredného podnikania a vytvoriť predpoklady pre rozvoj pestrej ponuky v oblasti služieb, a tým vytvoriť nové pracovné príležitosti. V obci je zastúpenie živnostníkov.

Zamestnanosť

Hospodársky rast Slovenska meraný tempom rastu HDP prevyšuje priemer krajín EÚ. Napriek nižšej konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky predsa len postupne dochádza k pozitívnym zmenám, a tak sa približujeme k štruktúre ekonomík vyspelých krajín Európy. Klesá podiel poľnohospodárstva, stabilizuje sa podiel stavebníctva a priemyslu a stúpa podiel služieb na tvorbe HDP.

Obec sa nachádza v regióne so stabilne vyššou mierou nezamestnanosti ako je celkový priemer. Okres Bardejov, v ktorom sa obec nachádza je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z.z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a dopnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od roku 2017 zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov.

V obci nie je dostupná kamenná predajňa základných potravín spojená s predajom zmiešaného tovaru. Do obce prichádza dva krát týždenne pojazdná predajňa so zmiešaným tovarom. Za širším spektrom tohto tovaru a služieb obyvatelia dochádzajú do Becherova, Zborova a do Bardejova. Poštový úrad sa v obci nenachádza, najbližší je v obci Zborov. Najbližší bankomat je v okresnom meste Bardejov.

OBČIANSKA A TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ:

- Materská škola Chmeľová,
- Futbalové ihrisko,
- Posilňovňa,
- Telocvičňa v bývalej ZŠ,
- Domov sociálnych služieb Harmónia, n.o.,
- Knižnica,
- Hasičská zbrojnica,
- Autobusová zastávka 3 ks,
- Cestná sieť: miestne cesty 6 km,
- Plynofikácia- 100% územia obce od r. 1997,
- Vodovod v správe VVS,
- Domové čističky odpadových vôd 65 ks,
- Vedenie elektrickej energie,
- Telefónny rozvod,
- Rozhlas,
- Verejné osvetlenie,
- Internetové pripojenie,
- Zvoz komunálneho odpadu a separovaného odpadu.

Podniky, podnikatelia v obci:

DEMISTROJ – DEMETER MIKUĽÁK výroba výrobkov z plastov, kovoobrábanie, výroba hračiek, výroba suvenírov z dreva,

STANISLAV HREHA demolácie a výkopové práce,

MARTIN DUŠENKA stavebná činnosť,
PAVOL JURIČKO ťažba dreva, pilčické práce,
URBARIÁT OBCE CHMEĽOVÁ lesná hospodárska činnosť,
ŠIPASTAV s.r.o. – stavebná činnosť
PETER KRUŠKO- výroba pletiva,
PETER KRUŠKO- stavebná činnosť,
KURTYM, s.r.o.- veľkoobchod s potravinami,
PROKIAUTO- oprava automobilov,
PREHOUSE s.r.o. – internetový obchod,

Správa:

- Obecný úrad,
- Gréckokatolícky farský úrad,

Špecifická a technická vybavenosť:

- Chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky z r. 1827- NKP od r. 1963,
- Cintorín.

Chrám zosnutia Presvätej Bohorodičky

Majetok obce k 31.12.2022, zdroj Obec Chmeľová

Dlhodobý hmotný majetok:	736 406,00 €
Dlhodobý finančný majetok:	73 150,00 €
Obežný majetok	53 013,00 €
<i>Zásoby</i>	350,00 €

<i>Pohľadávky</i>	5 174,96 €
<i>Finančné účty</i>	97 759,30 €
Majetok obce spolu	1 048 770,34 €

Školstvo

Materská škola

V obci je zriadená jednotriedna materská škola, ktorá má kapacitu pre 16 detí, aktuálne ju navštevuje 12 detí. Toto predškolské zariadenie o výmere areálu cca 1 600 m² a so 4-mi zamestnancami nie je plne vyťažené a pre súčasné potreby obyvateľov obce je postačujúce. Budova materskej školy sa nachádza na cirkevnom pozemku, na ktorom je detské ihrisko s preliezkami. Súčasťou materskej školy je školské účelové zariadenie školská jedáleň. Počet detí v materskej škole je v sledovanom období klesajúci. Materská škola má jednu triedu a je spádovou materskou školou na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti s trvalým pobytom v obci Chmeľová.

V materskej škole sú zamestnané 1 riaditeľka, 1 učiteľka, 1 kuchárka a súčasne aj vedúca kuchyne, upratovačka na ½ pracovný úväzok.

Vývoj počtu detí v materskej škole Chmeľová:

MŠ Chmeľová	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet detí v MŠ	19	16	15	12	11	13	14	12

Zdroj: Obecný úrad Chmeľová

Budova materskej školy je v interiéri čiastočne zrekonštruovaná a zmodernizovaná. Detské ihrisko spĺňa aktuálne technické požiadavky. Fasáda budovy potrebuje kompletnú rekonštrukciu.

Budova Materskej školy Chmeľová

Základá škola

Základná škola bola v roku 2014 vyradená zo siete škôl a následne zrušená. Súčasný technický stav budovy bývalej ZŠ je v stave vyžadujúcom si rozsiahlejšiu rekonštrukciu. Tento stav je spôsobený niekoľkoročným poddimenzovaním financovania škôl. Zlý technický stav budovy spôsobuje vysoké náklady na jej prevádzku, či už sú to bežné náklady na opravy alebo neustále zvyšujúce sa náklady na kúrenie, elektrickú energiu a vodu.

Spádovou základnou školou pre deti s trvalým pobytom v obci je Základná škola T. Ševčenku v Bardejove, avšak deti navštevujú ZŠ v Zborove a v Dlhej lúke.

Kultúra a šport

Na organizovanie spoločenských a kultúrnych akcií sa využíva kultúrny dom s viacúčelovou sálou o výmere cca 150 m² so 140 stoličkami a javiskom. Súčasťou kultúrneho domu je knižnica s knižným fondom približne 1 000 kníh a priestor mládežníckeho klubu. Kultúrny dom je potrebné zrekonštruovať. Obec od roku 1945 vedie kroniku obce. Na území obce pôsobí gréckokatolícka farnosť s farou v obci, ktorej pôsobnosť je aj pre obec Stebník a chrámom Zosnutia presvätej Bohorodičky v centrálnej časti obce s 200 miestami na sedenie. Obec má v súčasnosti vhodné zhromažďovacie priestory pre väčšie verejné zhromaždenia občanov v kultúrnom dome a na futbalovom ihrisku. Malé priestranstvo je pred kultúrnym domom a chrámom.

Obec má futbalové ihrisko. Pre šport sú využívané aj priestory telocvične základnej školy pre basketbal a deťmi plochy na detskom ihrisku pri materskej škole. V priestore futbalového ihriska je potrebné dobudovanie tohto priestoru športoviskami a zariadeniami (šatne, relaxačné zariadenia). Na športové aktivity slúži aj areál pri objekte bývalej základnej školy, telocvičňa, posilňovňa, stolnotenisová miestnosť.

V obci pociťujú absenciu detských ihrísk, oddychovej zóny najmä pre turistov.

Pohrebne služby v obci sú zabezpečované na jednom cintoríne s výmerou 4 920 m² v strede zastavanej časti obce. Východne cez cestu sa nachádza starý cintorín z 19. storočia s výmerou 2 950 m², na ktorom sa už nepochováva viac ako 20 rokov. Na území obce, západne od cesty III/54526, sa nachádza ešte jeden starý nevyužívaný cintorín z konca 19. storočia.

Kultúrny dom	Kultúrne, športové zariadenie					
	Multifunkčné ihrisko	Detské ihrisko, športovisko	Zariadené futbalové ihrisko	Športová plocha	Klisko	Tenisové ihrisko
1	0	1	1	0	-	-

Zdroj: Obecný úrad Chmeľová

Telocvična, posilňovňa (Budova bábalej ZŠ)

Kultúrny dom

Hydrologické a hydrogeologické pomery

Celková dĺžka vodných tokov v Slovenskej republike dosahuje 49 774,8 km. Upravené brehy vodných tokov dosahujú dĺžku 7 898 km.

Pramenný potenciál vody v Slovenskej republike je cca 400 m³ /sec, územím preteká cca 3 300 m³ /sec. Vodný fond prameniáci na území Slovenska má tiež široký rozptyl od vysokohorského, cez stredohorské, až po nížinné. Vzhľadom na klimatické zmeny sa čoraz častejšie vyskytujú povodňové prietoky ohrozujúce stavby, hodnota a životy obyvateľstva.

Zdroje podzemných vôd sú rozložené nerovnomerne v závislosti od geologických pomerov. Prírodné zásoby podzemných vôd predstavujú v SR 146,7 m³ /s, z ktorých je 51,7 % využiteľných. Vplyvom rozkolísaných zrážkových pomerov dochádza k redukcii zásob podzemných vôd. V zmysle zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. sú definované štyri chránené územia:

- a) Chránené vodohospodárske oblasti,
- b) Ochranné pásma vodárenských zdrojov,
- c) Citlivé oblasti,
- d) Zraniteľné oblasti.

Z hľadiska hydrogeografických charakteristík riešené územie katastra Chmeľová patrí k úmoriu Čierneho mora, do povodia rieky Bodrog. Hydrologickou osou tohto územia je vodný tok Kamenec, ktorý tvorí ľavostranný prítok vodného toku Topľa v meste Bardejov, odvodňujúci celú plochu riešeného územia. Jeho najväčším pravostranným prítokom je Regetovská voda, ktorú priberá nad zastavaným územím obce, čo môže pri istých typoch zrážok predstavovať riziko pre zastavané územie (vznik zátopovej vlny). Z hľadiska charakteru prameniska ide o typ pramenné pero pahorkatinné, pričom jednotlivé vodné toky sa zlievajú v rôznych častiach zastavaného územia obce. Vodné toky vo vymedzenom môžeme zaradiť do vrchovinno – nížinnej oblasti.

Poľnohospodárstvo:

Transformácia a reštrukturalizácia poľnohospodárstva je spojená s prudkým znižovaním počtu pracovníkov v posledných rokoch s dosahom hlavne na nízko kvalifikovanú pracovnú silu má výraznú segmentáciu pracovných trhov s prehlbovaním nerovností na trhu práce. Predpokladá sa aj ďalší pokles stálych pracovných miest v poľnohospodárstve na úkor krátkodobých sezónnych pracovných úväzkov.

Celková výmera územia obce je 1 243 ha. Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že zornenie je 183 ha čo predstavuje 15 % z celkovej výmery, väčšiu výmeru 463 ha čo je až 37 % majú lúky a pasienky a 446 ha zaberajú lesy čo je 36 % rozlohy územia obce. Obec sa nachádza v nenarušenom prírodnom prostredí z hľadiska krajinnej scenérie. Negatívne vplyvy poľnohospodárskej veľkovýroby spojené s hrubými zásahmi do prírodných ekosystémov nie sú v porovnaní s inými regiónmi veľmi výrazné. Obec má priaznivé pôdno-klimatické podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu.

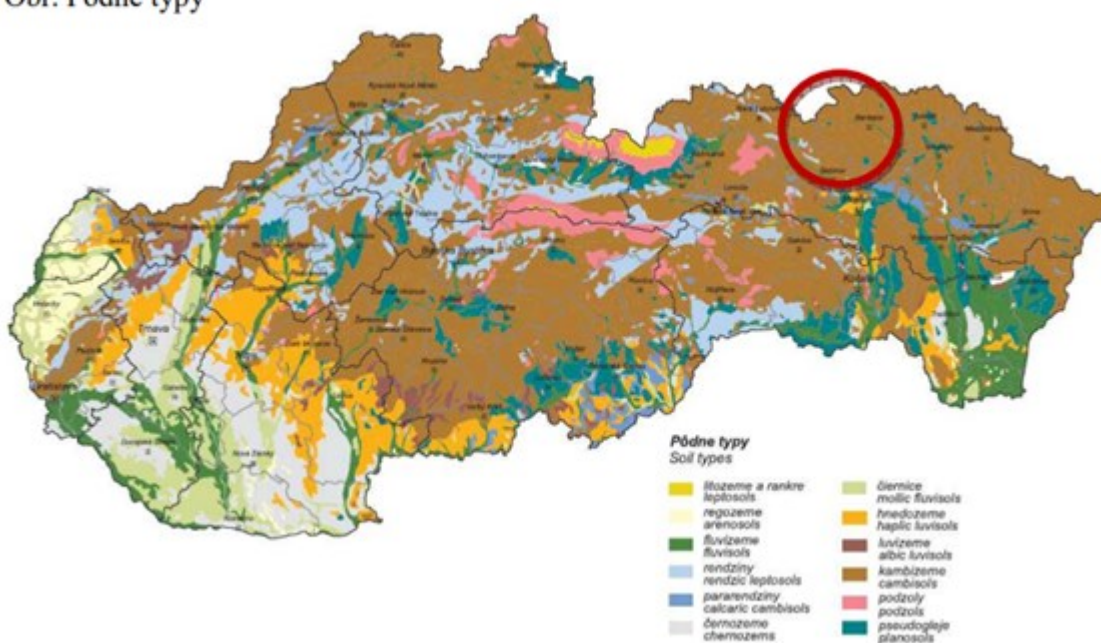
V okolí obce Chmeľová prevažujú hnedé pôdy, tzv. kambizeme.

Poľnohospodárska činnosť je zameraná na rastlinnú výrobu, špeciálne na plodiny ako sú hustosiate obiloviny, zemiaky a repka olejná. V obci v minulosti na pôde hospodárilo Jednotné roľnícke družstvo Magura. Dnes poľnohospodársky pôdny fond pozostávajúci zo 183 ha ornej pôdy a 463 ha lúk a pasienkov obhospodarováva Poľnohospodárske družstvo Magura – Zborov. V západnej časti zastavaného územia v izolovanej polohe je pôvodný hospodársky dvor s maštalami, v ktorých je v súčasnosti ustajnený hovädzí dobytok.

Na území obce v správe Hydromeliorácie š.p. Bratislava je evidovaný otvorený kanál, ktorý bol vybudovaný o celkovej dĺžke 0,397 km v rámci odvodnenia pozemkov na území obce, ale aj odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom, ktoré sú vo vlastníctve Poľnohospodárske družstvo Magura – Zborov a ktoré je rešpektované.

Zdroj: Obec Chmeľová

Obr. Pôdne typy

Fauna, flóra a vegetácia:

V súčasnosti je druhové a priestorové zloženie bioty výsledkom zmien, ktoré sú odrazom vplyvu človeka na prírodné pomery tohto územia. Pôvodné živočíšne i rastlinné spoločenstvá sú z väčšiny priestoru vytlačené a pozmenené.

Územie Slovenska svojou polohou na rozhraní západnej časti Karpatského oblúka a panónskych nížin, v bezprostrednej blízkosti Východných Karpát a florogenetickom dosahu balkánskych pohorí predstavuje dôležitú križovátku prirodzených migračných ciest rastlínstva. Vo flóre Slovenska sa tak dnes popri prevládajúcom stredoeurópskom

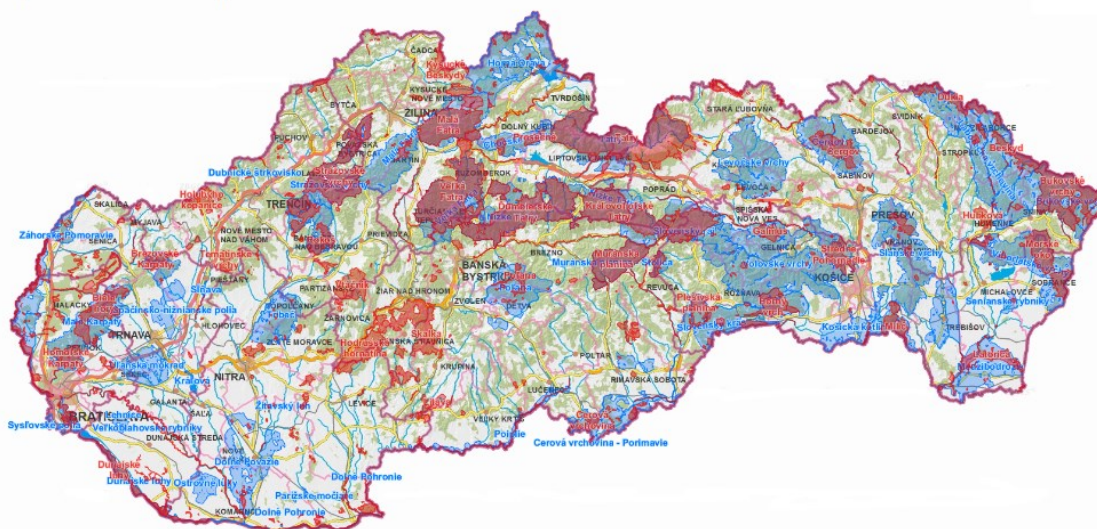
geografickom elemente (vrátane alpsko-karpatských druhov) v rôznom pomere prelínajú aj geoelementy arkticko-alpínsky, subarkticko-aplínsky, boreálny, pontický, subatlantský a ďalšie (Kliment 2003).

Rozmanitosť územia Prešovského kraja poskytuje stanovištia širokej škále druhového zastúpenia živočíšnych spoločenstiev. Vplyvom činnosti človeka územie prechádzalo výrazným odlesňovaním a v zostávajúcich lesoch sa intenzívne hospodári, čo spôsobuje, že lesné spoločenstvá živočíchov ustupujú a koncentrujú sa do zvyškov doteraz zalesnených častí územia. Na odlesnených častiach regiónu vznikli lúky a pasienky, kde došlo k rozvoju zoocenóz viazaných na lúčne a nivné biotopy.

Lesné porasty na území katastra obce Chmeľová tvoria jeden ucelený komplex na severovýchode obce, ktorý je súčasťou Ondavskej vrchoviny a patrí do Lesného hospodárskeho celku Zborov. V obci je evidovaných cca 446 ha lesa v lesnom pôdnom fonde, čo tvorí 36 % z celkovej plochy katastrálneho územia obce, ktorých vlastníckmi a užívateľmi sú Urbariát a Súkromné lesy Chmeľová s vlastníctvom 318 ha a obec Chmeľová s vlastníctvom 128 ha lesov. Dominantný podiel na výmere lesných porastov v katastrálnom území obce majú hospodárske lesy. Plochy ochranných lesov sa nachádzajú iba vo vrcholovej časti Smilnianskeho vrchu 740,4 m.n.m. východne od intravilánu obce. Plochy lesov osobitného určenia sú situované iba v masíve Suchého vrchu 742,8 m.n.m.. V zastúpení lesných typov prevažujú zmiešané lesy s prevahou listnatých, zastúpených drevinami ako buk lesný, hrab obyčajný, v malom pomere dubové porasty. Drevná hmota je spracovávaná na pilách mimo územia obce.

Chránené územia prírody

Európska sústava chránených území – Natura 2000 v SR

Zdroj: ŠOP SR

Za osobitne chránené časti prírody a krajiny sa podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“) považujú územia, ktoré sú vyhlásené za chránené územia (územná ochrana) a chránené druhy rastlín a živočíchov (druhovú ochranu). Územná ochrana je ochrana územia v 2. až 5. (najvyššom) stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. Na území, ktorému sa neposkytuje územná ochrana v 2. až 5. stupni ochrany, platí podľa zákona č. 543/2002 Z. z. 1. stupeň ochrany. Chránené územia môžu byť súčasťou národnej siete chránených území alebo môžu byť súčasťou európskej siete chránených území: NATURA 2000 (územia európskeho významu – SKUEV a chránené vtáčie územia – CHVÚ).

V katastrálnom území obce Chmeľová sa z národnej siete chránených území **nenachádza žiadne chránené územie**. Z uvedeného vyplýva, že v katastrálnom území obce v súčasnosti platí 1.stupeň ochrany podľa zákona číslo 543/2002 Z.z..

Ovzdušie a klimatické zmeny

K zlepšeniu stavu ovzdušia prispieva aj postupné používanie obnoviteľných zdrojov energie obyvateľmi obce. Obec je v zastavanej časti obce kompletne plynofikovaná, ktorá zásadne mení ovzdušie v obci. Cieľovým stavom je dosiahnutie čistého ovzdušia a udržateľná krajina v oblasti okresu Bardejov a jej širšieho okolia. Klimatické zmeny spôsobené zvýšenými antropogénnymi emisiami skleníkových plynov predstavujú najvýznamnejší environmentálny problém v ľudskej histórii. Znečisťovanie ovzdušia spôsobujú vysoké energetické vstupy v podobe fosílnych palív, uvoľňujúce skleníkový plyn – oxid uhličitý (CO₂) a ďalej najmä emisie oxidu dusného, amoniaku a metánu. Územím obce sa prelieta najviac negatívnych

vplyvov na územie, spôsobujúcich zhoršenie stavu životného prostredia. Rozhodujúce najvýznamnejšie priemyselné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia sú situované severným smerom. Emisie z týchto zdrojov v rámci emisií celkového diaľkového prenosu znečisťujúcich látok celoplošne ovplyvňujú do určitej miery kvalitu ovzdušia. Cez obec neprechádza frekventovaná cestná komunikácia, pričom emisie pochádzajúce z automobilovej dopravy (CO, NOX, VOC), ktoré vplývajú na kvalitu ovzdušia. Kvalita ovzdušia v lokalite je ovplyvňovaná predovšetkým činnosťou veľkých priemyselných zdrojov, ktoré sú ale lokalizované vo vzdialenejšom okolí. Štruktúra priemyslu, ktorá je tu zastúpená drevospracujúcim priemyslom, výrobou elektrickej energie, je charakteristická vysokou energetickou náročnosťou používaných technológií so značným únikom emisií, čo v konečnom dôsledku negatívne vplýva na kvalitu ovzdušia v oblasti. Na celkovom znečistení ovzdušia sa podieľajú aj stredné a malé zdroje. Sú to predovšetkým emisie zo zdrojov, ktoré zabezpečujú dodávku tepla pre komunálnu sféru, ale ich príspevky v porovnaní s menovite uvedenými zdrojmi sú značne menšie.

Na Slovensku boli vypracované viaceré koncepčné materiály, ktorých súčasťou je aj politika zmierňovania nepriaznivých účinkov klimatickej zmeny, a to priamo, znížením emisií skleníkových plynov alebo nepriamo obmedzovaním negatívnych vplyvov energetiky, poľnohospodárstva a ďalších ekonomických činností.

Na znečistenie upozornia meteorológovia, ktorí v kritických situáciách vydajú výstrahy. Podobný systém výstrah funguje napríklad pri povodniach. Vysoké hodnoty drobného prachu vážne ohrozujú zdravie. Týka sa to na Slovensku najmä okolia Prievidze, Ružomberka, Žiliny či Strážskeho. Znečistenie sa do vzduchu dostáva najmä pri spaľovaní uhlia, dreva a biomasy, pri ťažbe nerastných surovín či z automobilovej dopravy. To, že situácia u nás je kritická, potvrdila správa Európskej environmentálnej agentúry z jesene minulého roka. Zo všetkých krajín Európskej únie sa Slovensko dostalo na tretiu najhoršiu priečku.

Zelený rezort preto zaviedol nový typ smogovej situácie, ktorú monitorujú meteorológovia a v priebehu dňa zverejňujú hodnoty prachu pre 32 staníc. Ak prašnosť prekročí dva dni po sebe 100 mikrogramov na kubický meter, vydajú upozornenie. Pri prekročení hodnoty 150 sa vyhlási výstraha. Vtedy musia samosprávy urobiť opatrenia, vďaka ktorým úroveň prachu vo vzduchu klesne. Vyhlásenie smogovej situácie má na starosti Slovenský hydrometeorologický ústav. Ten informuje aj prostredníctvom svojej stránky shmu.sk. Úrady životného prostredia v spolupráci s ministerstvom životného prostredia majú pripravené akčné plány k redukcii prachových častíc pre dané zóny a aglomerácie. Obsahujú krátkodobé

opatrenia pre prípady, že by nastali situácie ohrozenia kvality ovzdušia. Akčné plány sú súčasťou všeobecne záväzných nariadení miest a obcí. Ak škodlivé látky v ovzduší tri dni po sebe prekročia limit, musí Slovenský hydrometeorologický ústav informovať príslušný okresný úrad.

Územie Ondavskej vrchoviny v širšom okolí tvorí Mirošovská brázda a Zborovská kotlina a najnižšie údolné polohy riešeného územia katastra obce Chmeľová možno zaradiť na základe klimatických charakteristík do oblasti mierne teplej, okrsok vlhký, vrchovinový, mierne teplý s chladnou zimou. Údaje o klimatických podmienkach sú prebraté z Atlasu podnebia SR a sú stanovené na základe 50-ročného priemeru. Priemerná ročná teplota je 6 – 7 °C a teplota za vegetačné obdobie 13 – 14 °C. Priemerný ročný úhrn zrážok činí 700 mm, za vegetačné obdobie 450 mm. Slniečny svit v roku činí 2 000 hodín, z toho vo vegetačnom období cca 1 500 hodín. Najchladnejším mesiacom je január s teplotou –2,5 °C a najteplejší mesiac je júl s teplotou 16 – 17 °C. Najbohatší mesiac na zrážky je júl so 100 mm a najchudobnejší mesiac na zrážky je marec so 45 mm. Prvý mrazový deň sa dostavuje okolo 1. októbra a posledný okolo 11. mája. Počet dní so snehovou pokrývkou je od 80 do 100 dní za rok. Dĺžka vegetačného obdobia predstavuje dobu od 120 do 140 dní. Veľká časť zrážok je búrkového charakteru. Klíma je celkovo ovplyvňovaná častými severozápadnými vetrami, ktoré urýchľujú vysušovanie ornice a u ľahších pôd spôsobujú aj silnejšiu veternú eróziu.

Cestná infraštruktúra

Cestná doprava je tvorená hlavným cestným ťahom – cesta č. II/545 Bardejov – Becherov – Konieczna (Poľská republika), na ktorú nadväzuje sieť miestnych cestných komunikácií, tvoriacich cestnú infraštruktúru obce.

Hlavným dopravným systémom v obci je autobusová doprava, ktorá zabezpečuje prepravu obyvateľov medzi krajským a okresným mestom. Obyvatelia ju využívajú najmä na dopravu do zamestnania a školy. Tieto dopravné služby poskytuje Prešovská autobusová dopravná spoločnosť a. s.

Obyvatelia vo vysokej miere využívajú vlastnú osobnú dopravu. Parkovacie plochy sú vybudované v nízkej miere, je potrebné ich dobudovanie. Z hľadiska vytvárania podmienok na zvyšovanie ekonomického potenciálu riešeného územia obce má význam, jeho napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru na jednej strane a celkový stav dopravnej siete priamo nachádzajúci sa v riešenom území.

Železničná doprava

Riešeným územím neprechádza železnica. Dĺžka železničnej trate v okrese Bardejov je 22 km. Traťou č.446 Bardejov - Raslavice - Kapušany - Prešov, cez trať č.447 Muszyna - Plaveč - Prešov - Kysak je okres napojený na hlavný železničný ťah Slovenska a medzinárodné železničné trate E 834, E833, E 802, E 838 a E 839.

Letecká doprava

Na území obce ani okresu sa nenachádza letisko. Najbližšie verejné letisko, ktoré má štatút medzinárodného letiska, je v Košiciach, vzdialené 103 km po trase Košice – Prešov – Bardejov. Ďalšie letisko je v Poprade, ktoré však vsúčasnosti nie je intenzívnejšie využívané pre medzinárodnú dopravu.

Energetika

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z ES. Transformačné stanice sú primárne napájané 22 kV VN prípojkami z VN vedenia č.250. Sekundárna rozvodná el. NN sieť v obci je vzdušná na betónových podperných bodoch. V obci Chmeľová sa nachádzajú štyri distribučné trafostanice v správe a majetku VSE, a. s. Košice a to:

- TS1 (stará škôlka) transformátor 250 kVA,
- TS2 (pri HD) transformátor 250 kVA,
- TS (PD) transformátor 100 kVA
- TS3 (pri futbalovom ihrisku) transformátor 250 kVA,

Verejné osvetlenie (VO) je umiestnené ako súčasť nn siete. Rozvod VO je realizovaný vodičom AlFe, upevneným na spodnejstrane konzol NN siete. Sekundárne rozvody NN sú realizované vzdušným rozvodmi na betónových stĺpoch s vodičmi AlFe a AES.

Teplá voda sa získava bojlerami napojenými na kotol z tuhým palivom a na elektrickú energiu, na varenie sa využíva elektrina a drevo.

Za základné energetické nosiče sú všeobecne považované klasické paliva, ako drevo a zemný plyn. Jednou z priorít energetickej politiky Slovenska by malo byť zabezpečenie energetickej bezpečnosti cestou energetickej efektívnosti a zvýšením podielu využívania obnoviteľných energetických zdrojov.

Bioenergie

Zohrávajú v tomto procese oveľa významnejšiu úlohu ako sa jej prikladá. Jej využívanie znižuje závislosť Slovenska na dovoze primárnych energií, znižuje zaťaženie životného prostredia, prispieva k formovaniu trvalo udržateľného spôsobu života na Zemi znížením produkcie CO₂, prispieva posilňovaniu regionálnej politiky a znižuje emisie so spaľovania fosilných palív.

Zdroje biomasy na energetické účely sú predovšetkým lesy. Perspektívny zdroj palivovej biomasy tvoria energetické porasty rýchlorastúcich drevín – topol, vrb, agát, osika, jelša, jednoročných a viacročných energetických plodín. Energetické porasty možno zakladať na plochách nevhodných pre klasickú poľnohospodársku a lesnícku produkciu, na pôdach dočasne vylúčených z poľnohospodárskej výroby, pôdach kontaminovaných vhodných len na produkciu pre nepotravinárske účely a tiež na zdevastovaných plochách v priemyselných aglomeráciách. Pri veľmi krátkom časovom horizonte 3 – 5 rokov dosahovať priemerný prírastok okolo 10 ton sušiny ročne. Pod energetickým potenciálom rozumieme drevný odpad, ktorý vznikol v rôznych podobách, drevný odpad je možné zhodnotiť tak materiálovo ako aj energeticky. Drevospracujúci priemysel vytvára ročne 1 410 tis. ton odpadu. Celková energetická hodnota využiteľného odpadu z drevospracujúceho priemyslu je 18,1 PJ, z toho sú 2/3 z mechanického opracovania dreva a 1/3 z čierneho výluhu. Najväčšími producentmi odpadu sú veľké drevospracujúce podniky, ktoré však tento odpad aj najčastejšie využívajú na energetické účely.

Telekomunikačná a informačná infraštruktúra

Obec je súčasťou Centra služieb a infraštruktúry Východ. Telefónni účastníci obce sú pripojení po prípojných kábloch. Mobilnú telekomunikačnú sieť na území obce zabezpečuje spoločnosť Orange, Slovak Telekom, O2. Svoje zariadenie majú priamo v katastrálnom území obce. Televízne a rozhlasové vysielanie - príjem je z individuálnych antén a satelitov.

Rozvod miestneho rozhlasu v obci je prevedený na kamenných stožiaroch, ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu. Rozvody MR sú sčasti preložené na stožiare NN vedenia s kábelovým prepojením jednotlivých reproduktorov.

Národný projekt Dátové centrum obcí a miest (DCOM) zaznamenáva DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska (DEUS) významný nárast záujmu obcí a miest o zapojenie do tohto projektu.

Cieľom projektu DCOM je vybudovať pre obce a mestá špecializované dátové centrum, v ktorom bude sústredená infraštruktúra a softvérové vybavenie potrebné na sprístupnenie

elektronických služieb samosprávy občanom. Vďaka elektronizácii 138 služieb miest a obcí, ako sú napríklad miestne dane a poplatky, evidencia obyvateľstva, či sociálne služby, bude práca zamestnancov obcí a miest jednoduchšia a rýchlejšia. Dátové centrum obcí a miest zároveň zlepši fungovanie vnútornej agendy obcí a miest a zabezpečí prepojenie s už existujúcimi informačnými systémami verejnej správy.

1.2.2 Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracovala SR za účasti partnerov a ktorým sa stanovila stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021 – 2027. Partnerská dohoda je uzatvorená medzi Slovenskou republikou a Európskou komisiou. V rámci prijatej legislatívy EÚ pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ (článok 5 nariadenia EÚ o spoločných ustanoveniach):

1. Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa,
2. Zelenšia, nízkouhlíková Európa,
3. Prepojenejšia Európa,
4. Sociálnejšia Európa,
5. Európa bližšie k občanom.

1.2.3 Informácia o procese participatívnej tvorbe PHSR

Spracovanie dokumentu PHSR obce Chmeľová realizované v súlade s cyklom strategického riadenia obce v jednotlivých krokoch:

- 1) strategické plánovanie (identifikácia výziev a problémov),
- 2) programovanie (definovanie cieľov a plánov na dosiahnutie cieľov),
- 3) návrh spôsobu realizácie a jej riadenie (vrátane riadenia zdrojov a finančného manažmentu),
- 4) návrh spôsobu monitoringu a hodnotenia,
- 5) adaptácia stratégie alebo tvorba novej stratégie.

PHSR je dokumentom „otvoreným“, ktorý si na základe priebežného monitoringu a hodnotenia môže vyžiadať adaptáciu na nové potreby, vzniknuté problémy, či na nové výzvy, pre ktoré môže byť obec postavená.

Po ukončení realizácie PHSR na roky 2024 – 2030, t.j. na konci uvedeného obdobia je nevyhnutné implementáciu vyhodnotiť v záverečnom hodnotení a započat' proces tvorby novej stratégie na nasledujúce obdobie.

Indikatívny harmonogram procesu spracovania PHSR:

1	Schválenie iniciatívy spracovania nového dokumentu PHSR, poverenie gestora a koordinátora prípravných a realizačných prác	01/2024	01/2024	OZ
2	Spracovanie analytickej časti, vyhodnotenie predošlého dokumentu PHSR, tvorba pracovných skupín, informovanie verejnosti	02/2024	03/2024	Gestor/koordinátor
4	Vytvorenie on-line dotazníka pre verejnosť	02/2024	03/2024	Gestor/koordinátor
5	Spracovanie výstupov z existujúcich strategických dokumentov obce	02/2024	03/2024	Gestor/koordinátor
6	Práca v pracovných skupinách pre jednotlivé oblasti	02/2024	03/2024	Gestor/koordinátor
7	Pripomienkovanie výstupov pracovných skupín, vrátane finálneho dokumentu PHSR	03/2024	04/2024	Gestor/koordinátor
8	Schválenie PHSR		29.04.2024	OZ

Plnenie harmonogramu spracovania PHSR	
01/2024	Spracovanie a schválenie vstupnej správy
03/2024	Zber dát pre tvorbu vízie obce do roku 2035 – DOTAZNÍK pre verejnosť
03/2024	Pracovné stretnutie - Finalizácia vízie obce Chmeľová do roku 2035 - SWOT analýzy k jednotlivým oblastiam
03/2024	Pracovné stretnutie - SWOT analýzy pre oblasti 1) Oblasť ľudských zdrojov 2) Oblasť životného prostredia a cestovného ruchu
03/2024	Pracovné stretnutie - Spracovanie strategickej časti pre oblasť Technická infraštruktúra
03/2024	Pracovné stretnutie - Spracovanie strategickej časti pre oblasť Kultúra, školstvo, sociálna oblasť
03/2024	Pracovné stretnutie - Spracovanie strategickej časti pre oblasť Životné prostredie /cestovný ruch
03/2024	Pracovné stretnutie - Spracovanie strategickej časti pre oblasť Šport
04/2024	Pracovné stretnutie - Finalizácia dokumentu s vedením obce pre pripomienkovaním verejnosťou

2 ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

2.1 Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Informácia o stratégiách (kľúčových dokumentoch, opatreniach, aktivitách, projektoch implementovaných obcou)

Obec Chmeľová v zmysle platnej legislatívy má vypracované relevantné parciálne stratégie, ktoré implementuje alebo ich realizáciu už naplnila. Z uvedených dokumentov vyplynuli opatrenia a aktivity v jednotlivých oblastiach rozvoja obce, ktoré boli realizované úplne, čiastkovo alebo boli prehodnotené ako neaktuálne, prípadne boli preformulované v súlade s aktuálnymi potrebami obce.

2.2 Analýza vonkajšieho prostredia

Analýza vonkajšieho prostredia vychádza z minulého vývoja a snaží sa predvídať a analyzovať budúce vplyvy v jednotlivých skúmaných oblastiach. Do úvahy sa berú vonkajšie faktory rozvoja obce, rôzne negatívne javy vonkajšieho prostredia a bližšie sa špecifikujú príležitosti, ktoré môžu pomôcť obci k dosiahnutiu cieľov a ohrozenia, ktoré naopak môžu dosiahnutie cieľov skomplikovať. Vonkajšie prostredie predstavuje tie oblasti, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, ale obec ich nedokáže nijako ovplyvniť svojou činnosťou.

Obec Chmeľová je členom Združenia obcí Mikroregión Makovica, s cieľom naplňať aktivity v oblastiach ochrany životného prostredia, rozvoja kultúry a tradičných remesiel, zlepšovania úrovne vzdelávania, zdravotnej a sociálnej starostlivosti, vytvárania podmienok pre zlepšovanie situácie v poľnohospodárstve, doprave a stavebníctve a zlepšovanie komunikácie subjektov v mikroregióne a navonok.

Územie obce Chmeľová tvorí kataster hraničiaci s obcami: Becherov, Regetovka, Stebnícka Huta, Stebník, Zborov, Smilno.

Potenciál územia, v ktorom sa nachádza obec Chmeľová je výhodná z hľadiska cestovného ruchu. Možnosti rekreačného využitia ponúka krajinný priestor vrchov Podomok, Široké, Medzi potokmi, Jedlinky, Hora, Pod Kozincom, Hlboké, Suchý vrch.

2.3 Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHSR neimplementovala

PHSR obce Chmeľová definuje problémy, ktoré v rôznej miere intenzity a aktuálnosti reflektujú potreby obyvateľov obce Chmeľová, ako obce s rázovitým prírodným, kultúrnym i historickým zázemím a obce s perspektívou pre rozširovanie novej výstavby. V prípade, ak by sa táto stratégia neimplementovala rozvoj kvality života v obci ako sídla aj ako komunity by stagnoval, existujúce zdroje by boli vyčerpané v krátkom čase, prípadne by ich využívanie bolo na hranici toho, čo dokážu ešte ponúknuť v potrebnej kvalite a rozsahu. Uvedené sa týka technickej i sociálnej infraštruktúry, služieb a kvality vzdelávania, ale taktiež životného prostredia – keďže by sa neimplementovali opatrenia na jeho ochranu.

2.4 Strom problémov

Oblasť ľudských zdrojov	Oblasť technickej infraštruktúry	Environmentálna oblasť
1. Chýbajúci systém dobrovoľníctva v jednotlivých oblastiach života obce	1. Nedostatočná bezpečnosť chodcov a účastníkov cestnej premávky	1. Nedostatočná ochrana vôd na území obce
2. Nedostatočná podpora zamestnanosti ťažko zamestnateľných a zdravotne znevýhodnených obyvateľov obce	2. Nedostatočná bezpečnosť a kvalita služieb poskytovaných vo verejných budovách	2. Nedostatočná prevádzková kapacita obce pre činnosti súvisiace s nakladaním s odpadmi v obci a na verejných priestranstvách v obci
3. Chýbajúca ponuka kultúrneho podujatia pre publikum mladého diváka a publikum duchovnej piesne	3. Nedostatočná vybavenosť obce v oblasti športu a voľnočasových aktivít	3. Nedostatočné využitie funkcií zelene (okrem estetickú a produkčnú)
4. Chýbajúce športové podujatia pre podporu komunitného života v obci	4. Nedostatočná bezpečnosť obyvateľov obce a ich majetku pri miestnom potoku	4. Nedostatočne využitý potenciál obce pre rozvoj turizmu a cestovného ruchu
5. Nedostatočná úroveň podmienok pre rozvoj športu	5. Nevyhovujúci stav majetkovo-právnych vzťahov obce	
6. Chýbajúca ponuka neformálneho vzdelávania v obci	6. Nedostatočná bezpečnosť detí a žiakov	
7. Nedostatočné personálne zabezpečenie oblasti rozvoja kultúry	7. Zlý stav komunikácií vedúcich do obce aj z obce	
8. Klesajúci záujem žien a mládeže o šport	8. Absencia kanalizačnej siete a ČOV	

Obec Chmeľová sa nachádza v Prešovskom kraji. Prešovský kraj je charakterizovaný ako priemyselno-poľnohospodársky región s významným zastúpením služieb. Z hľadiska štruktúry priemyslu patria k najvýznamnejším priemyselným odvetviam potravinársky, chemický, strojársky, odevný, textilný, drevospracujúci, elektrotechnický a farmaceutický priemysel. Ťažký priemysel naopak v kraji nemá zastúpenie.

Prešovský kraj disponuje rozsiahlym prírodným, kultúrnym a spoločenským potenciálom pre využitie v cestovnom ruchu. Miera jeho využívania pre cestovný ruch je významne rozdielna v jednotlivých častiach kraja a súčasne dochádza k postupnému zániku niektorých atraktivít (hlavne kultúrnych a prírodných pamiatok) z rôznych dôvodov (prírodné katastrofy, iné hospodárske záujmy, chátranie objektov, vandalizmus a i.). Potenciál rozvoja cestovného ruchu v Prešovskom kraji je významným faktorom rozvoja kraja.

Je potrebné vnímať aj negatíva Prešovského kraja, v ktorom sa obec Chmeľová nachádza. Prešovský kraj má dlhodobo najnižšiu úroveň makroukazovateľov ako sú hrubý domáci produkt v bežných cenách na obyvateľa a hrubá pridaná hodnota na jedného obyvateľa zo všetkých samosprávnych krajov na Slovensku. Nie je vybudované diaľničné prepojenie kraja s inými regiónmi. Prepojenie kraja s hlavným mestom SR Bratislava je preťažené a nekvalitné, o čom svedčí aj vysoký počet dopravných nehôd. Nevyhovujúce je aj severo-južné prepojenie Prešovského kraja smerom na hranicu s Poľskou republikou a Maďarskou republikou. Nedostatočne rozvinutá štruktúra ciest je príčinou zhoršenia rozvojových možností v kraji.

2.5 Výstupy SWOT analýz

SWOT analýza dokáže výstižne a objektívne charakterizovať slabé a silné stránky obce, príležitosti aj ohrozenia. Silné stránky obce majú pozitívny vplyv na rozvoj obce, zahŕňajú v sebe rôzne konkurenčné výhody pre rozvoj v danom území. Slabé stránky majú nepriaznivý vplyv na rozvoj obce v danom regióne. Príležitosti sú pozitívne vplyvy v danom území a ohrozenia zasa negatívne.

OBLASŤ ĽUDSKÝCH ZDROJOV Oblasť zdravotníctva a sociálnych vecí

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
PLÁNOVANIE • Vypracovaný PHSR obce Chmeľová, • Vypracovaný Územný plán obce Chmeľová ZDRAVOTNÍCTVO • Dostupnosť zdravotnej starostlivosti (Zborov, Bardejov, Prešov) SOCIÁLNE SLUŽBY • Obec poskytuje základné sociálne poradenstvo • Dostupnosť sociálnej starostlivosti (Chmeľová, Zborov, Nižná Polianka, Bardejov) KOMUNITNÝ ŽIVOT, SLUŽBY A ZÁZEMIE • Kultúrne a spoločenské podujatia, • Knižnica, • Posilňovňa, • Telocvičňa, • Hasičská zbrojnica DEMOGRAFIA • Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať na prácu	ZDRAVOTNÍCTVO • Chýbajúce prístrojové a technické vybavenie (napr. AED defibrilátor) SOCIÁLNA OBLASŤ • Nevyužívanie možností dobrovoľníckej služby/ absolventskej praxe pre prácu v sociálnej oblasti • Nefungujúca dobrovoľnícka činnosť rodičov a detí • Slabá dobrovoľnícka činnosť obyvateľov obce • Nízke príjmy seniorov - slabá schopnosť platiť za poskytovanie sociálnych služieb • Chýbajúci sociálny/ obecný podnik, chránená dielňa, chránené miesto • Obmedzený rozpočet obce pre vyplatenie jednorazových príspevkov obce • Nedostatok finančných prostriedkov na rozšírenie a vykonávanie sociálnych služieb • Nedostatok pracovných príležitostí v okolí • Nedostatočné vedomosti o ochoreniach a úrazoch seniorov KOMUNITNÉ ZÁZEMIE A SLUŽBY • Absencia Pošty, • Chýbajúci obecný park s ihriskovou súčasťou pre mamičky s deťmi a ostatnými športoviskami • Chýbajúce podmienky a zázemie pre voľnočasové aktivity mládeže, • Nedostatočná ponuka a dostupnosť športovísk (cyklochodník) • Nedostatočná bezbariérovosť sociálneho

	prostredia komunity a jeho prvkov (miestna knižnica, obecný úrad, sála KD) Nefungujúce služby pre cieľovú skupinu • Polícia v obci DEMOGRAFIA • Migračný a prirodzený prírastok obyvateľstva, • Zastúpenie ľudí v produktívnom veku, BEZPEČNOSŤ • Absencia kamerového systému v obci
Príležitosti • Legislatívna i finančná podpora nových foriem sociálnych služieb pre jednotlivé cieľové skupiny	Ohrozenia • Legislatívne zmeny – zák.o soc.slужbách • Demografická krivka (stárnutie) – odliv mladých z regiónu • Epidémie v dôsledky zmeny klímy – prinášajúce nové ohrozenia • Rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov

Oblasť vzdelávania

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
VYBAVENIE / PRIESTORY • Materská škola, • Hasičská zbrojnica • Telocvičňa • Futbalové ihrisko • Obecná knižnica	PROSTREDIE • Absencia Základnej školy • Absencia multifunkčného ihriska • Absencia detského ihriska • Absencia Workoutového ihriska • Absencia Outdoorového ihriska VYBAVENIE / PRIESTORY • Chýba dopravné ihrisko, • Chýbajúce zázemie pre žiakov po vyučovaní (neformálne) – klubovňa • Neexistujúce neformálne vzdelávanie dospelých • Potreba kompletnej rekonštrukcie futbalového ihriska a príľahlej budovy, majetkoprávne vysporiadanie pozemkov pod stavbami.
Príležitosti • Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, ŠR	Ohrozenia • Demografická krivka

Oblasť kultúry, kultúrneho dedičstva a spoločenského života

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
KULTÚRNE SPOLKY / ĽUDSKÝ POTENCIÁL - DHZO Chmeľová, - DHZ Chmeľová, - ZO JDS v Chmeľovej, - Poľovnícke združenie DUJAVA (revír), - Urbariát obce Chmeľová – pozemkové spoločenstvo, - TJ Dujava Chmeľová. KULTÚRNE VÝSTUPY - PODUJATIA - Historické dedičstvo- Chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky z r. 1827- NKP od r. 1963, - Šachový turnaj, Deň chleba, Karneval, Veľkonočné tvorivé dielne, MDŽ, Deň matiek, Volejbalový turnaj, Mikuláš, Športový deň, Deň detí, Ping-pongový turnaj PODMIENKY: - Existencia kultúrneho domu	KULTÚRNE VÝSTUPY – PODUJATIA - Chýbajúce inovatívne kultúrne aktivity v obci - Chýbajúce kultúrne podujatia pre mladého diváka - Chýba kultúrny záber pre publikum duchovnej a cirkevnej piesne PODMIENKY: - Nedostatočne technicky vybavený kultúrny dom - Chýbajúci náučný chodník - Nedostatočná prezentácia a rozvoj tradičných remesiel - Nevyužívané autobusové zastávky pre propagáciu obce (bannery) - Chýbajúci informačný vstup do obce: propagácia - Absencia kultúrneho a turistického centra - Chýbajúci prírodný amfiteáter. - vedenie obecnej kroniky
Príležitosti - Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, ŠR - podpora vzniku nových pracovných miest v cestovnom ruchu - využitie prírodného a turistického potenciálu obce - využitie historického potenciálu obce	Hrozby -

Oblasť športu

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
ŠPORTOVÉ PODMIENKY - Hasičská zbrojnica, - Futbalové ihrisko ŠPORTOVÉ SPOLKY / ŠPORTOVCI - TJ Dujava Chmeľová. - DHZ Chmeľová	ŠPORTOVÉ SPOLKY / ŠPORTOVCI - Chýba ponuka pre všetky generácie v rámci rekreačného športu ŠPORTOVÉ PODMIENKY - Chýbajúce športoviská/ detské ihrisko, workoutové ihrisko, outdoorové ihrisko, multifunkčné ihrisko. ŠPORTOVISKÁ - Chýbajúca viacúčelová hala

	• Chýbajúce voľnočasové doplnkové športové vybavenie (detské zázemie - preliezky, tréningová plocha s brámkami...) (skate / trail park) • Chýbajúce cykloturistické chodníky, bežkárske trate a prepojenie s okolitými obcami • Chýbajúca turistická infraštruktúra: verejné toalety, oddychová zóna (s občerstvením), smerovníky v obci, náučný chodník • Chýbajúce netradičné športy a športoviská - chýbajúci skate park /trailová dráha/ bike cross, cestný beh, orientačný beh • Chýbajúce nenáročné športové plochy na periférii obce (voľnočasové aktivity) – majetkové pomery (analýza počtu mladých rodín a detí) • Chýbajúce dopravné ihrisko, outdoorové ihrisko
Príležitosti • Vytváranie partnerstiev susedných obcí k budovaniu cykloturistických chodníkov	Ohrozenia • Zlé poveternostné podmienky pre rozvoj zimných športov

Oblasť technickej infraštruktúry

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
BUDOVY • Existujúca Kultúrnosprávna budova, Hasičská zbrojnica ROZHLAS, TELEFÓN, INTERNET, OSVETLENIE, • 100 % pokrytie obecný rozhlasom, • 100 % pokrytie pevnou telekomunikačnou sieťou, • 100 % pokrytie mobilnej telekomunikačnej siete (Orange, Slovak Telekom, O2) • 100 % pokrytie internetovými sieťami, • Dobrá úroveň elektrosietí, KANALIZÁCIA a ČOV • Domové ČOV, VODOVOD • vodovod v celom zastavanom území obce 90% PLYNOFIKÁCIA • Dodávka plynu v obci	ÚZEMNÝ PLÁN • Potreba spracovania územného plánu vymedzujúceho nové lokality pre individuálnu výstavbu a doplnenie občianskej vybavenosti BUDOVY • Absencia domu smútku KANALIZÁCIA a ČOV • Chýba PD na kanalizáciu a ČOV • Potreba riešenia splaškovej vody z rodinných domov, MIESTNE KOMUNIKÁCIE • Zlý technický stav miestnych komunikácií • Zlý technický stav mostov v obci • Vybudovanie nových miestnych komunikácií v novovzniknutých lokalitách obce • Chýbajúci chodník a osvetlenie pohrebiska v obci, • Rekonštrukcia verejného osvetlenia

BYTOVÁ ZÁSTAVBA • Rozvinutá individuálna bytová výstavba TURISTICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA • Edukatívny areál pre turistov DOPRAVA: • Zrekonštruovaná autobus. zastávka	POZEMKY • Nevysporiadané pozemky pod cestami – parkoviskom • Nedobudované miestne komunikácie • Chýbajúce odvodnenie ulíc • Nedostatok voľných obecných pozemkov - chýbajúce pozemky vo vlastníctve obce /pre zberné miesto odpadu, športoviská BUDOVY • Rekonštrukcia interiéru Kultúrnosprávnej budovy, • Potreba výstavby amfiteátru, • Garáž na uskladnenie komunálnej techniky, • Bytový dom pre mladé rodiny, ROZHLAS, INTERNET, OSVETLENIE, KAMEROVÝ SYSTÉM • Chýbajúci komplexný kamerový systém v obci • Absencia pokrytia optickým káblom v obci ŠPORTOVISKÁ a VOLENOČASOVÉ ZÓNY • Chýbajúce športoviská, detské ihrisko, outdoorové ihrisko, workoutové ihrisko, multifunkčné ihrisko. PROTIPOVODŇOVÉ OPATRENIA • Chýbajúce udržiavacie práce na protipovodňových opatreniach na okolitých prítokoch, potreba výstavby hrádze, malej vodnej nádrže s poldrami, regulácie potoka CYKLODOPRAVA • Absencia cyklochodníkov TURISTICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA • Absencia Turisticko-informačného centra v obci • Chýbajúce turistické značenie v obci • Chýbajúce smerovníky v obci • Chýbajúca turistická infraštruktúra: verejné toalety, oddychová zóna (s občerstvením) • Chýbajúce odpadkové koše v obci OSTATNÉ • Chýbajúci nízkokapacitný zberný dvor
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA

Podpora investícií z externých zdrojov
Inovácie (finančne dostupné) v oblasti TI

Zmena klimatických podmienok spolu s
dôsledkami na stave TI Prírodné katastrofy
(povodne)

Environmentálna oblasť

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
VODA • Vodný tok tečúci cez obec- Kamenec, Regetovská voda, • Existencia minerálnych prameňov v blízkom okolí, • Existujúce horské studničky (pramene), • 40 % domácností má žumpy (využívané), • 60 % domácností má domové ČOV. AKTÉRI V OBLASTI ŽP • Stavebný úrad s kompetenciami pre oblasť ŽP, stavebného poriadku a dopravy • Existencia hospodárskych spoločností (PDP, Urbárska spoločnosť), poľovníckeho združenia ODPAD • Fungujúci systém separovaného zberu - vrecového (zmiešané plasty, PET fľaše, papier, sklo, tetrapaky, elektroodpad, nebezpečný odpad) • 100% kompostovanie domácností v obci (kompostovacie nádoby v každej domácnosti) • Obec zabezpečuje vývoz veľkokapacitných kontajnerov	VODA • Nevybudovaná kanalizačná sieť v obci • Chýbajúca kontrola vývozu a likvidácie splaškových vôd z domácich žump • Vypúšťanie splaškových vôd do priľahlých plôch rodinných domov a do dažďovej kanalizácie • Nevysporiadané pozemky vodných tokov • Neupravené koryto miestneho potoka, • Chýbajúca realizácia protipovodňových opatrení (úprava koryta, hrádzka, úprava brehových násypov na miestnom potoku) • Vybudovanie malej vodnej nádrže s poldrami. • Chýbajúci dokument – mapa povodňového ohrozenia (hladinového režimu toku s vypočítaním hladiny Q100 ročnej veľkej vody alebo realizácie protipovodňových opatrení) INFRAŠTRUKTÚRA • chýbajúca verejná kanalizácia, vodovod a ČOV ODPADY • Chýba oficiálne obecné kompostovisko s vybavením – technológiou (pozemok, domáce kompostovanie, komunitné kompostovanie) • Chýba zberný dvor • Sezónne spaľovanie bioodpadu (občasné spaľovanie odpadu v rámci vykurovania) • Chýbajúce nádoby na separovaný zber na verejných priestranstvách v obci OVZDUŠIE • Zvyšujúci sa počet domácností vykurovaných tuhým palivom • Chýbajúce protihlukové opatrenia, proti výparom / zápachom – výsadba zelených pásov

	DOPRAVA • Nárast individuálnej dopravy • Parkovanie na zelených plochách a obecných komunikáciách • Chýbajúci cyklochodník mimo obce • Chýbajúca infraštruktúra pre cyklistov
Príležitosti • Spoločné riešenia problémových oblastí na úrovni mikroregiónu (RIUS, UMR,) • Dôkladne vykonávané kompetencie subjektov verejnej a štátnej správy na úseku ŽP	Hrozby • Legislatíva zaťažujúca obce • Legislatíva benevolentná voči znečisťovateľom ŽP • Prírodné katastrofy (povodne) • Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami

Oblasť turizmu a cestovného ruchu

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
LOKALITA, PROSTREDIE • Dobré prírodné dispozície pre návštevnosť obce • Prírodný a kultúrno-historický potenciál obce (Historické dedičstvo- Chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky z r. 1827- NKP od r. 1963) • Dobrá poloha obce • Dobrá dopravná dostupnosť (cestná) • kvalita životného prostredia • vhodné turistické podmienky • podmienky pre poľovníctvo	• Slabá informovanosť turistov /navigačné turistické tabule, rozchodník/ • Neexistencia mikroinfraštruktúry k rozvoju CR (rozchodník, verejné WC, odpadkové koše, detské ihrisko, náučný chodník) • Nedostatočný počet turistov (ktorý by vyvolal podnikateľský zámer v oblasti CR) • Nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom a budovám • Nedostatočná propagácia obce • Nevyužívaná on line reklama • Nerozvinutá agroturistika (predaj z dvora, trhovisko,...) • Chýbajúce atrakcie v obci na udržanie turistov v obci (požičovňa bicyklov...) • Chýbajúce možnosti ubytovania a stravovania • Chýba sieť služieb cestovného ruchu
Príležitosti • Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev • rozšírenie ponuky pre cestovný ruch • rozšírenie ponuky ubytovacích a reštauračných zariadení • vytvorenie vodnej nádrži • výstavba regulácie potoka • rozšírenie cezhraničnej spolupráce	Hrozby • Nedostatok finančných prostriedkov na údržbu športovísk a rekreačných objektov • náročné získavanie finančných zdrojov a podpôr • nízka kvalita poskytovaných služieb • zhoršujúci sa stav životného prostredia všeobecne

• výstavba amfiteátra• vybudovanie vyhliadkovej veže• rekonštrukcia kultúrneho domu, oprava pódia, zateplenie, rekonštrukcia WC• výstavba miestneho parku v obci	

Deň chleba

DHZ Chmeľová

Volejbalový turnaj

3. Rozvojová stratégia obce

Presun kompetencií na nižšie samosprávne celky v rámci reformy verejnej správy na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky, vo svojom článku I § 2 definuje prechod určitých kompetencií do pôsobností obce. Na úseku regionálneho rozvoja prešli do pôsobnosti obcí nasledujúce kompetencie:

- Vykonávanie stratégie regionálneho rozvoja,
- Vypracúvanie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja,
- Koordinovanie spolupráce právnických osôb pri vypracúvaní programov rozvoja obcí.

Na zákon č. 416/2001 Z. z. nadväzuje zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý stanovuje základnú štruktúru Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Ten pozostáva z analýzy hospodárskeho a sociálneho prostredia obce, ustanovenia základných smerov jej rozvoja v podobe priorit, opatrení a projektových zámerov. Je to

strednodobý rozvojový dokument obce, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňujúci ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Regionálna politika predstavuje aktívne ovplyvňovanie a koordináciu hospodárskych procesov v územných častiach štátu alebo väčšieho ekonomického priestoru. Snaží sa o ovplyvňovanie rozvoja veľkých územných celkov danej krajiny. Jej účastníkmi sú: štát a jeho orgány, ministerstvá a samosprávy územných celkov. V rámci regiónov vykonávajú vlastnú politiku rozvoja územia obce, ktoré pri tom využívajú princípy územného regionálneho marketingu.

V podmienkach malých obcí, ktorým chýbajú investície a hospodárstvo je rozvinuté na nízkej úrovni, sú tieto kompetencie jednou z možností ako naštartovať trvalo udržateľný rozvoj a využitie miestnych (historických, kultúrnych a prírodných) zdrojov rozvoja na posilnenie a rozvoj hospodárstva, sociálnej a kultúrnej základne, na vznik nových podnikateľských aktivít a pracovných príležitostí, čím sa dosiahnu vyššie príjmy, na základe čoho sa zlepši kvalita života obyvateľstva.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chmeľová je programový dokument vypracovaný na obdobie siedmich rokov, v ktorom sú jasne vymedzené hlavné problémy, ktoré sú pre hospodársky a sociálny rozvoj územia spoločné a vytýčenie opatrení, prispeje k riešeniu týchto problémov.

Cieľom Plánu bolo sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany prírodného, historického a kultúrneho dedičstva. Je v súlade aj s princípmi vytvoriť atraktívnu a bezpečnú obec s dobrým životným prostredím. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva.

Plán je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Rozvojová stratégia je vypracovaná v súlade s prioritami Pozičného dokumentu Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2021 – 2027. Pozičný dokument predkladá pohľad Európskej komisie na identifikáciu hlavných rozvojových potrieb a výber tematických priorít, ktoré by mali byť financované v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR a vytvára základ pre proces negociácií s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2021 - 2027, ako hlavného programového dokumentu na nové programové obdobie. Podľa analýzy Európskej komisie sa Slovensku v súčasnosti ekonomike darí, ale zaostáva v oblastiach, ktoré sú kľúčové pre budúci rast a to najmä – kvalita verejnej správy; vzdelávanie, veda, výskum, inovácie; vyrovňovanie regionálnych rozdielov a kvalita životného prostredia. Ďalšími dôležitými výzvami zostávajú: starnutie populácie, automatizácia, robotizácia a digitalizácia.

Dôležitým prvkom reformy politiky súdržnosti EÚ je koncentrácia zdrojov z budúcich fondov EÚ na obmedzené množstvo priorít s jasnými výsledkami. Fondy EÚ je potrebné nasmerovať na financovanie priorít s najväčším potenciálom rastu, viac využívať návratné finančné zdroje a národné financovanie. Z pohľadu Európskej komisie je najúčelnejšie využiť fondy Spoločného strategického rámca EÚ na podporu týchto oblastí:

V partnerskej dohode Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 sa uvádza:

V partnerskom procese identifikovaný návrh prioritných oblastí podpory v rámci 5 cieľov politiky súdržnosti zameriava intervencie z fondov politiky súdržnosti nasledovne:

1. Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa – rozvoj a zlepšovanie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií; využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády; posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä MSP, vrátane produktívnych investícií; rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ.

2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa – energetická efektívnosť a zníženie emisií skleníkových plynov; podpora energie z obnoviteľných zdrojov energie; rozvoj inteligentných energetických systémov a sietí; adaptácia na zmenu klímy, prevencia rizík a odolnosti voči katastrofám; zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd; prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo; zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb; zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží; zlepšenie kvality ovzdušia; podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility.

3. Prepojenejšia Európa – cestná doprava; železničná doprava; vodná doprava; a to v členení na TEN-T (európske koridory) a mimo TEN-T (národná a regionálna infraštruktúra).

4. Sociálnejšia Európa – adaptabilný a prístupný trh práce; kvalitné inkluzívne vzdelávanie; záruka pre mladých; aktívne začlenenie a dostupné služby; potravinová a materiálna deprivácia; sociálne inovácie a experimenty.

5. Európa bližšie k občanom – budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov; kvalitnejšie verejné politiky a otvorené vládnutie; prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov; regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas; zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch.

Obec Chmeľová sa s týmito prioritami zhoduje, pretože aj obec v programovom období 2024 – 2030 plánuje realizovať projekty, ktoré naplňajú spomínané priority.

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	• Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií • Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji • Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj • Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády • Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť, • Modernizácia poskytovania verejných služieb, • Podpora budovania inteligentných regiónov a miest, • Podpora digitálnej pripojiteľnosti, Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií, • Podpora malého a stredného podnikania,

	• Internacionalizácia malého a stredného podnikania, • Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ, • Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh, • Digitálne a podnikateľské zručnosti
Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov, Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov, Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e, Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd, Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo, Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb, Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží Zlepšenie kvality ovzdušia Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility Prioritné oblasti podpory z ENRAF: • podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, • podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
Prepojenejšia Európa	Cestná doprava • Dobudovanie diaľničných spojení TEN-T • Výstavba rýchlostných ciest • Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov • Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti Železničná doprava • Modernizácia železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TENT a železničných uzlov • Podpora regionálnej železničnej dopravy Vodná doprava • Modernizácia infraštruktúry vodnej dopravy

	zaradenej do TEN-T • Pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel
Sociálnejšia Európa	• Adaptabilný a prístupný trh práce • Kvalitné inkluzívne vzdelanie • Záruka pre mladých • Aktívne začlenenie a dostupné služby • Potravinová a materiálna deprivácia • Sociálne inovácie a experimenty
Európa bližšie k občanom	• Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov • Prevencia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov • Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas • Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Vzťah k iným strategickým dokumentom

Partnerská dohoda SR spolu s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chmeľová na roky 2024 – 2030 súvisí najmä s nasledujúcimi strategickými dokumentmi na medzinárodnej a národnej úrovni:

Medzinárodná úroveň

- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027

- Európska zelená dohoda, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu

- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050
- Energetický plán do roku 2050
- Horizont Európa (2021 – 2027)
- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie)

Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania

- Európsky pilier sociálnych práv Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020
- Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny do roku 2030
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030

PHSR obce je vypracovaný v súlade s platnými dokumentmi:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30, ktorá má za cieľ integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov pri súčasnom zvyšovaní kvality života ich obyvateľov a pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja;
- Stratégiou rozvoja cestovného ruchu do roku 2020, ktorá má za cieľ zvyšovať konkurencieschopnosť cestovného ruchu pri lepšom využívaní potenciálu, so zámerom vyrovnávania regionálnych disparít a tvorby nových pracovných príležitostí;

- Programom Zdravie 2020, ktorý má za cieľ výrazne zlepšiť zdravie obyvateľov, znížiť nerovnosti v oblasti zdravia, posilniť verejné zdravie a podporiť dialóg o zdraví naprieč ostatnými rezortmi;
- Stratégia Európa 2020, ktorej prioritou je dosiahnutie rastu, ktorý je: inteligentný – prostredníctvom efektívnejšieho investovania do vzdelávania, výskumu a inovácií; udržateľný – vďaka prechodu na nízko uhlíkové hospodárstvo a zameraniu sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a inkluzívny – s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby;

Globálny cieľ a špecifické ciele Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chmeľová na roky 2024 - 2030 konkrétne naplňajú celkový cieľ regionálneho rozvoja tým, že vytvorením tohto významného strategického dokumentu sa na miestnej úrovni vytvoria podmienky pre implementáciu projektov na zvýšenie vybavenosti územia zariadeniami občianskej infraštruktúry s ohľadom na zabezpečenie ich dostupnosti a kvality poskytovaných služieb. Projektové zámery realizované v súlade s PHSR obce sú orientované na tvorbu strategických, politických, infraštruktúrnych a trhových podmienok, ktoré podporia úspešnosť a efektívnosť investícií malých a stredných podnikateľov a zvýšia konkurenčnú schopnosť obce.

PHSR obce Chmeľová je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt, poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov pri rešpektovaní Územného plánu obce.

Tento strategicky významný dokument, ktorý je zameraný na reálne potreby a možnosti obce, posilní regionálny rozvoj tým, že stanovil postupy podporujúce miestne iniciatívy. Zároveň pomôže zvýšiť absorpčnú kapacitu regiónu (t.j. schopnosť čerpať prostriedky z fondov Európskej únie) pomocou podpory aktivít regionálnych a lokálnych rozvojových organizácií a cestou podpory prípravy strategicky významných projektov, ktoré budú pripravené na implementáciu.

Implementačná stratégia

Opatrenia a aktivity

Priorita č. 1: Podpora hospodárskeho rastu obce

V rámci Priority č.1 budú podporované dve opatrenia:

Opatrenie 1.1: Podpora rozvoja malého a stredného podnikania

Opatrenie 1.2: Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu

Pre realizáciu danej priority je potrebná finančná podpora. Výsledkom podpory by malo byť vytvorenie nových pracovných miest a rozvoj vidieckeho cestovného ruchu v obci a nárast zachovania kultúrneho dedičstva.

Opatrenie 1.1: Podpora rozvoja malého a stredného podnikania

Cieľom opatrenia je vytvoriť v obci podmienky pre ďalší rozvoj malých a stredných podnikateľov, čo priamo ovplyvní zvýšenie zamestnanosti v obci.

Príjemcami pomoci budú malí a strední podnikatelia, živnostníci a občania obce, pre ktorých sa na základe vytvorených nových prevádzok vytvoria nové pracovné príležitosti. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 1.1 budú súkromní podnikatelia.

Aktivity:

- podpora budovania malých prevádzok, obchodných priestorov

Odporúčané projektové zámery:

- Poskytovanie priestoru – nárast obchodných priestorov v obci

Opatrenie 1.2: Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu.

Cieľom opatrenia je zabezpečiť rozvoj podnikania v oblasti cestovného ruchu v súlade s Územným plánom obce, čo nepriamo ovplyvní zvýšenie zamestnanosti v oblasti služieb.

Príjemcom pomoci bude obec, ktorá svojimi aktivitami, pri využití prírodného a kultúrneho potenciálu obce, vytvorí podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, na základe čoho sa zlepšia služby poskytované návštevníkom obce a vytvoria sa nové pracovné príležitosti v oblasti služieb v cestovnom ruchu. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 1.2 bude obec.

Aktivity:

- rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu

Odporúčané projektové zámery:

- Zrekonštruované verejné priestranstvá, úprava zelene v rôznych častiach obce na relaxačné zóny doplnená o prvky drobnej architektúry dotvorí celkový ráz obce a zvýši jej atraktivnosť.

- **Vybudovanie cyklistickej cesty** - zámer predpokladá vybudovanie cyklistickej trasy, čo podporí rozvoj športových aktivít pre obyvateľov obce všetkých vekových kategórií.
- **Vytvorenie turisticky zaujímavých objektov a budov v obci**
- **Výstavba parkovísk** pri spoločensky a turisticky zaujímavých miestach
- **Výstavba a rekonštrukcia turistických chodníkov**, cyklochodníkov, náučných chodníkov, bežeckých tratí
- **Výstavba a rekonštrukcia oddychových miest** s prístreškami, drobná architektúra, studničky, odpočívadlá
- **Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia ubytovacích zariadení** od 5 do 30 lôžok
- **Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia reštauračných zariadení a stravovacích zariadení**
- **Výstavba, dostavba, rekonštrukcia a modernizácia rekreačných, športových a relaxačných zariadení, centier a zón** (bazény, sauna, fitness, masáže a pod.)
- **Výstavba, dostavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení doplnkových služieb** (zábava, požičovne, suveníry, krajčírstvo, čistiareň, obchody a pod.)
- **Vytváranie podmienok na poskytovanie vzdelávania vytvorenie kongresových priestorov**
- **Spolupráca zariadení cestovného ruchu v obci** (tvorba produktov CR)
- **Spolupráca zariadení cestovného ruchu v okolitých obciach**

Priorita č. 2: Rozvoj a obnova obce

V rámci Priority č. 2 budú podporované štyri opatrenia:

Opatrenie 2.1: Rozvoj lokálnej infraštruktúry

Opatrenie 2.2: Rozvoj sociálnej infraštruktúry

Opatrenie 2.3: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

Opatrenie 2.4: Rozvoj športovej infraštruktúry

Pre realizáciu opatrení danej priority je potrebná finančná podpora približne vo výške 5 000 000 Eur. Výsledkom podpory by malo byť zlepšenie stavu obecného majetku a miestnej infraštruktúry. Obec predpokladá niektoré zámery z tejto priority financovať v programovacom období 2024 - 2030 z Integrovaného regionálneho operačného programu a v rámci cezhraničnej spolupráce. V rámci sociálnej infraštruktúry sa bude obec uchádzať o

získanie nenávratného finančného príspevku z Operačného programu Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia. Menšie investičné aktivity obec plánuje realizovať cez dotácie z ministerstiev a Prešovského samosprávneho kraja.

Opatrenie 2.1: Rozvoj lokálnej infraštruktúry

Cieľom opatrenia je prostredníctvom rozvoja lokálnej infraštruktúry zvýšiť príťažlivosť obce pre jej obyvateľov a návštevníkov, čím sa zlepšia životné podmienky a zvýši sa kvalita života obyvateľov v obci.

Príjemcom pomoci bude obec, ktorá realizáciou opatrenia prispeje k zlepšeniu stavu miestnej infraštruktúry. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 2.1 bude obec a súkromní investori.

Aktivity:

- Rekonštrukcia a budovanie technickej infraštruktúry v obci

Odporúčané projektové zámery:

- **Rekonštrukcia interiéru kultúrnosprávnej budovy**
- **Vybudovanie turistického a informačného centra**
- **Vybudovanie prírodného amfiteátra**
- **Zabezpečenie programového vybavenia obecného úradu**
- **Rekonštrukcia a vybudovanie autobusových zastávok**
- **Umiestnenie fotopascí na problematické územie**
- **Vybudovanie kamerového systému** - Jeho rozšírenie na ochranu majetku obce, obec plánuje realizovať s podporou finančných prostriedkov z dotácií v oblasti prevencie kriminality.
- **Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych komunikácií** – postupnou rekonštrukciou jednotlivých miestnych komunikácií v obci sa zlepší celkový vzhľad obce a zníži sa negatívny vplyv dopravy na životné prostredie. V novovzniknutých častiach obce (IBV) potreba vybudovania miestnych komunikácií
- **Dobudovanie chýbajúcich chodníkov** - v obci sa zlepší celkový vzhľad obce a zvýši sa bezpečnosť chodcov.
- **Rekonštrukcia a výstavba mostov**
- **Výstavba obecných bytov** - vytvorí nové bytové možnosti v obci, čo zabráni odlivu mladých ľudí do miest a vytvoria sa možnosti získania vlastného bývania aj pre nízkopříjmové skupiny obyvateľov.

Opatrenie 2.2: Rozvoj sociálnej infraštruktúry

Cieľom opatrenia je cez rozvoj sociálnej infraštruktúry poskytnúť seniorom v obci kvalitné služby v období, keď sú odkázaní na pomoc druhých. Podpora mladých rodín výstavbou nových rodinných domov a nájomných bytov.

Príjemcom pomoci bude obec, ktorá realizáciou opatrenia prispeje k zlepšeniu stavu obecného majetku v oblasti sociálnej infraštruktúry, čo vytvorí podmienky pre zabezpečenie pomoci odkázaným občanom. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 2.2 bude obec.

Aktivity:

- rozvoj sociálnej infraštruktúry vybudovaním denného centra pre matky s deťmi
 - Vytváranie podmienok pre výstavbu rodinných domov a nájomných bytov

Odporúčané projektové zámery:

- Výstavba nájomných bytov
- **Inžinierske siete pre výstavbu nových rodinných domov**
- **Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb**
- **Zriadenie nových zariadení** pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia
- **Služby pre seniorov, pohybovo znevýhodnených a občanom odkázaným na pomoc** (rozvoz stravy, sociálne poradenstvo a pod.)
- **Organizácia akcií a aktivít, zapájanie a podpora seniorov a osamelých obyvateľov**
- **Podpora seniorských organizácií a spoluprác**

Opatrenie 2.3: Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

Cieľom opatrenia je cez rozvoj kultúrnej infraštruktúry zabezpečiť zachovanie ľudových tradícií, remesiel a kultúrneho dedičstva.

Príjemcom pomoci bude obec, ktorá realizáciou opatrenia prispeje k zlepšeniu stavu obecného majetku v oblasti kultúrnej infraštruktúry, čo umožní rozvoj kultúry v rôznych umeleckých smeroch v obci. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 2.3 bude obec.

Aktivity:

- rozvoj kultúrnej infraštruktúry rekonštrukciou kultúrnych zariadení

Odporúčané projektové zámery:

- **Vybudovanie Obecného múzea** – vybudovaním objektu sa zabezpečí nárast lokalít kultúrneho dedičstva
- **Rekonštrukcia a oprava kultúrnych a historických pamiatok**
- **Rekonštrukcia pamätihodností**
- **Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a vybavenie kultúrnych zariadení**

Opatrenie 2.4: Rozvoj športovej infraštruktúry

Cieľom opatrenia je cez rozvoj športovej infraštruktúry zabezpečiť aktívne trávenie voľného času deťom a mládeži a ostatným občanom obce zabezpečiť možnosť športového vyžitia po práci.

Príjemcom pomoci bude obec, ktorá realizáciou opatrenia prispeje k zlepšeniu stavu obecného majetku v oblasti športovej infraštruktúry a vytvorí športové podmienky pre všetky vekové kategórie obyvateľov obce. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 2.4 bude obec.

Aktivity:

- budovanie športovej infraštruktúry - športových zariadení a ihrísk

Odporúčané projektové zámery:

- **Výstavba detského ihriska, multifunkčného, outdoorového a workoutového ihriska** – s narastajúcim počtom prichádzajúcich turistov v obci je potrebné vytvárať aj priestory pre trávenie voľného času matkám s deťmi.
- **Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia a vybavenie športových zariadení** (ihriská, šatne, soc. zariadenia, posilňovne, fitness centrá, športové centrá a pod.)

Priorita č. 3: Kvalitné životné prostredie na vidieku a rozvinutá environmentálna infraštruktúra

V rámci Priority č. 3 budú podporované dve opatrenia:

Opatrenie 3.1: Ochrana, zlepšenie a obnova životného prostredia

Opatrenie 3.2: Protipovodňové opatrenia

Pre realizáciu danej priority je potrebná finančná podpora približne vo výške 6 500 000 Eur. Výsledkom podpory by malo byť zavedenie rozšíreného separovaného zberu, kompostovania a protipovodňových opatrení. Na realizáciu zámerov Opatrenia 3.1 sa bude obec snažiť získať finančné prostriedky z Európskeho fondu regionálneho rozvoja so spolufinancovaním obce. Na realizáciu zámerov Opatrenia 3.2 sa obec pokúsi získať dotáciu aj z Environmentálneho fondu.

Opatrenie 3.1: Ochrana, zlepšenie a obnova životného prostredia

Cieľom opatrenia je naplánovanými aktivitami dosiahnuť ozdravenie životného prostredia a hospodárnejšie nakladanie s odpadmi.

Príjemcom pomoci bude obec, ktorá na základe realizácie jednotlivých aktivít opatrenia zlepši životné podmienky obyvateľov obce. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 3.1 bude obec.

Aktivity:

- rozšírenie zložiek triedeného komunálneho odpadu a bioodpadu

Odporúčané projektové zámery:

- **Vybudovanie zberného dvora** pre rozšírenie separovaného zberu na viac komodít - zmenší sa obsah tuhého komunálneho odpadu vyvážaného na skládku a znížia sa náklady obce na zabezpečenie tejto služby pre obyvateľov obce.
- **Vybudovanie ČOV a vybudovanie odpadovej kanalizácie** - realizáciou zámeru obec prispeje k zvýšeniu ochrany životného prostredia, hlavne podzemných vôd, ktoré sú znečisťované únikom nečistôt zo zastaraných žump.
- **Vyzývať obyvateľov prostredníctvom obecných médií na separáciu odpadu**
- **Čistenie a úprava lesa**
- **Obnova a údržba lesných ciest**
- **Vysádzanie a udržiavanie verejnej zelene a typických rastlín** s cieľom zachovania príznačného biotopu
- **Obnova, rekonštrukcia, úprava a budovanie verejných priestranstiev**
- **Obnova a výmena prvkov drobnej architektúry**
- **Obnova a starostlivosť o prírodné lokality**
- **Využívanie prírodných stavebných materiálov pri obecných stavbách**
- **Znižovania energetickej náročnosti verejného osvetlenia**
- **Znižovanie dopadov na životné prostredie v dôsledku znečisťovania ovzdušia**
- **Lokalizácia a odstraňovanie čiernych skládok**
- **Podpora využívania alternatívnych zdrojov energie**
- **Monitoring a verejná kontrola životného prostredia**

Opatrenie 3.2: Protipovodňové opatrenia

Cieľom opatrenia je preventívnymi aktivitami zabrániť možným povodňam v obci.

Príjemcom pomoci bude obec, ktorá na základe realizácie jednotlivých aktivít urobí preventívne protipovodňové opatrenia, čím ochráni obyvateľov obce pred živelnými pohromami. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 3.2 bude obec.

Aktivity:

- realizovať činnosti súvisiace s ochranou proti povodňam, s cieľom zadržiavať vodu v krajine, v urbanizovanom prostredí (v intraviláne obce) s cieľom využívať dažďovú vodu napr. na polievanie zelene v obci a na iné účely.

Odporúčané projektové zámery:

- **Vybudovanie dažďovej kanalizácie** pre odvádzanie povrchových vôd - postupné vybudovanie vpustí na miestnych komunikáciách.
- **Skvalitňovanie protipovodňovej ochrany**

- Úprava obecného potoka a jeho okolia
- Rekonštrukcia obecných splavov vody
- Vybudovanie malej vodnej nádrže s poldrami

Priorita č. 4: Príprava a rozvoj kvalifikovaných ľudských zdrojov

V rámci Priority č. 4 budú podporované dve opatrenia:

Opatrenie 4.1: Podpora celoživotného vzdelávania

Opatrenie 4.2: Budovanie informačnej spoločnosti

Pre realizáciu danej priority je potrebná finančná podpora približne vo výške 150 tis. Eur. Na realizáciu zámerov sa bude obec snažiť získať finančné prostriedky na Opatrenie 4.1 z Európskeho sociálneho fondu so spolufinancovaním obce a na Opatrenie 4.2 z dotácií ministerstva školstva alebo financií.

Opatrenie 4.1: Podpora celoživotného vzdelávania

Cieľom opatrenia je v súčinnosti s príslušným úradom práce a vzdelávacími organizáciami poskytujúcimi vzdelávanie v oblasti celoživotného vzdelávania poskytnúť možnosti obyvateľom obce na rekvalifikáciu.

Príjemcami pomoci budú obyvatelia obce, ktorí si budú zlepšovať svoje vedomosti a zručnosti na základe ďalšieho vzdelávania v profesiách vyhladávaných na súčasnom trhu práce. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 4.1 bude obec ako partner vzdelávacej inštitúcie alebo mimovládnej organizácie organizujúcej vzdelávacie aktivity.

Aktivity:

- podporovať zapojenie občanov obce do rôznych foriem ďalšieho vzdelávania

Odporúčané projektové zámery:

- **Vytváranie podmienok pre účasť obyvateľov obce na ďalšom vzdelávaní a rekvalifikačných kurzoch** na profesie požadované na modernom domácom a zahraničnom trhu práce.

- **Organizácia prednášok na obecných podujatiach**

Opatrenie 4.2: Budovanie informačnej spoločnosti

Cieľom opatrenia je zvýšiť počítačovú a internetovú gramotnosť.

Príjemcami pomoci budú občania obce, ktorí si zlepšia svoje vedomosti a zručnosti v oblasti informačných a komunikačných technológií. Realizačným orgánom aktivít Opatrenia 4.2 bude obec.

Aktivity:

- podporovať vzdelávanie v oblasti internetovej gramotnosti

Odporúčané projektové zámery:

- **Zlepšenie informačno-komunikačných technológií (IKT) samosprávy** – zabezpečí občanom obce lepšie elektronické služby

Zabezpečenie a realizácia

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Organizačné zabezpečenie

Vypracovaním Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chmeľová plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky – princíp programovania.

Implementácia jednotlivých projektov si vyžaduje konkrétnych ľudí, ktorí budú viesť projekt od začiatku do konca. Projekty možno uskutočňovať vlastnými silami obce alebo za pomoci poradcov pre programové a finančné riadenie projektov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz. Je však potrebné, aby existovala koordinačná skupina, ktorá bude dostatočne operatívna a zložená z ľudí verejného a súkromného sektora.

Obec Chmeľová má reálne skúsenosti s realizáciou investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja zo všetkých druhov finančných zdrojov. Realizácie projektov vyprofilovali v obci odborne zdatný projektový tím pracovníkov, pre úspešné riadenie projektov v budúcnosti.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja a zdroje financovania

Jednotlivé projektové zámery obce budú uskutočňované na základe rozhodnutí obecného zastupiteľstva a podľa finančných možností, a to z vlastných zdrojov a zo zdrojov domácich a zahraničných grantov, prípadne zo sponzorských príspevkov.

Na finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky:

- štátneho rozpočtu,
- štátnych fondov – dotácie,
- rozpočtu samosprávneho kraja,
- rozpočtu obce – vlastné prostriedky,
- prostriedky fyzických osôb - sponzorský príspevok alebo dar,
- prostriedky iných právnických osôb - sponzorský príspevok alebo dar,

- úvery domácich bánk,
- úvery a príspevky medzinárodných organizácií.

Dôležitým doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť prostriedky nenávratného finančného príspevku zo štrukturálnych fondov Európskej únie Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho sociálneho fondu.

Možnosť získať verejné finančné zdroje z rozpočtu Európskej únie a národného rozpočtu Slovenskej republiky je často previazaná na schopnosť obce spolufinancovať rozvojové projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Prehľadné usporiadanie rozvojových zámerov umožní obci orientovať sa v škále dostupných podporných zdrojov, ako aj podmienok sprevádzajúcich získanie týchto zdrojov.

Prostriedky na financovanie navrhovaných aktivít budú poskytované prevažne z:

- Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF);
- Európskeho sociálneho fondu (ESF);

Ďalším zdrojom financovania navrhovaných aktivít sú projekty cezhraničnej spolupráce. Nakoľko tieto závisia od toho, s ktorou krajinou má kraj hranicu, Chmeľová môže na projektoch cezhraničnej spolupráce participovať s partnermi z Poľska.

V novom monitorovacom období 2023 - 2027 budú finančné prostriedky na projekty prideľované zo šiestich operačných programov:

1. Operačný program Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia bude zastrešovať oblasť zamestnanosti a sociálnej inklúzie, oblasť sociálna a oblasť vzdelávania. Riadiacim orgánom bude Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR.

2. Operačný program Kvalita životného prostredia bude zastrešovať oblasť využívania prírodných zdrojov, oblasť ochrany pred povodňami, oblasť riadenia rizík odolnosti proti katastrofám a oblasť nízko uhlíkového hospodárstva. Riadiacim orgánom bude Ministerstvo životného prostredia SR.

3. Operačný program Výskum a inovácie Riadiacim orgánom bude Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

4. **Operačný program Integrovaná infraštruktúra** bude zastrešovať oblasť železničnej, cestnej, vodnej a verejnej osobnej dopravy a oblasť informatizácie spoločnosti. Riadiacim orgánom bude Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR.

5. **Integrovaný regionálny operačný program** Riadiacim orgánom bude Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

6. **Operačný program Efektívna verejná správa** Riadiacim orgánom bude Ministerstvo vnútra SR.

Monitorovanie

Aby boli jednotlivé projektové zámery programového dokumentu obce realizované v súlade s princípmi efektívnosti a účinnosti vynakladania finančných prostriedkov je potrebné, aby na úrovni obce bola zriadená koordinačná komisia, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať, v prípade potreby, zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie globálneho cieľa obce.

Dokumenty

Východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chmeľová na roky 2024 - 2030 boli nasledujúce strategické dokumenty:

- Partnerská dohoda SR na roky 2021 - 2027 (1. návrh)
- Pozičný dokument Komisie
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30
- Stratégiou rozvoja cestovného ruchu do roku 2020
- Programom Zdravie 2020
- Stratégia Európa 2020
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2027
- Program rozvoja obce Chmeľová na roky 2015-2022
- Operačný program Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia (návrh 2)
- Operačný program Kvalita životného prostredia (návrh 3)
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra (návrh 5)